

Duhovno življenje

BUENOS AIRES LETO 74 +++ 8-9 • AVGUST - SEPTEMBER 2007

Spominska proslava 2007 v Buenos Airesu - Odrski prikaz: MOST SVOBODE - Foto Marko Vombergar

Procesija presvetega Rešnjega telesa slovenske skupnosti v Buenos Airesu v cerkvi Marije Pomočnice v Ramos Mejiji. – Foto Marko Vombergar

Z romanja v Schoenstatt, Florencio Varela, pod okriljem ZSMŽ. – Foto Pavla Škraba

Verska strpnost in skupno dobro

CHARLES J. CHAPUT OFM

Naslednje je nekoliko okrajšano predavanje, ki ga je imel Charles J. Chaput OFM, nadškof iz Denverja v ZDA, 22. maja letos, na seminarju za katoliške študente v okviru Fundacije »Path to Peace« (Pot k miru).

Danes imam pred seboj dve nalogi. Rad bi vam govoril o verski strpnosti in nestrpnosti, rad pa bi govoril tudi o vas. Kot študentje ste že odrasla mladina. V nekaj letih boste imeli službe, poklice in družine. Mnogi od vas boste imeli otroke in vsi boste odgovorni ljudje.

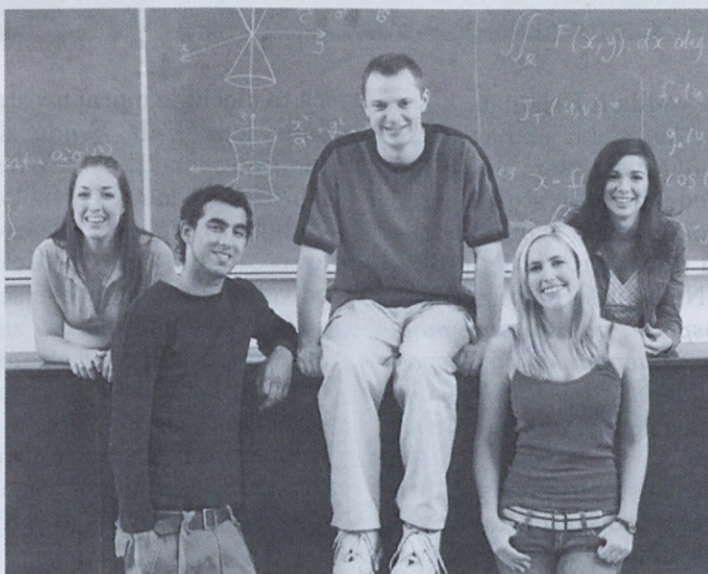
Kar razumem pod besedo 'odgovorni' je to, kar nam pravi sv.

Pavel: *»Ko sem bil otrok, sem govoril po otroško in razumel po otroško; ko pa sem postal mož, sem opustil, kar je bilo otroškega«* (I Kor 14,20). V vaših rokah bosta tako gospodarska kakor politična moč, vsak od vas pa ima talente, dobro voljo in energijo, da bo to moč lahko uporabljal kot je prav.

Sprejeti izziv sveta

Nastane pa težava, ker je kultura, v kateri živite, zgrajena na mladostnih, neresničnih predstavah. Ena takih predstav je, da je življenje v bistvu stvar vas samih, kot posamičnih oseb. Potemtakem naj bi šlo za vaše ideje, za vaše užitke, za vaše potrebe. Vendar verjemite mi, ni tako. Velika podjetja, na primer, zanimajo tvoje in moje želje le toliko, kolikor imajo od njih lahko dobička. Del naloge odraslega človeka je, da zna ločiti marketing od realnosti, predstave od dejstev. Dejstvo je, da je svet velik in kompliciran kraj, ki se ne meni za tvoje osebne želje in užitke.

Bog te je ustvaril z nekim namenom. Svet po-

trebuje talente, ki si jih prejel od Stvarnika. Odraslost prinaša moč, moč pa prinese odgovornost. Smisel tvojega življenja odvisi od ene same osnovne izbire. Ali boš sprejel izziv sveta s srcem, možgani in vero ter delal, da postane boljši, ne le za tebe in za ljudi, ki so ti pri srcu, ampak tudi za ljudi, ki jih ne poznaš in katerih preživetje je lahko odvisno od tvojega dela

za skupno dobro? Ali pa se boš zavil v plašč trušč, iger in porabniških odpadkov ter ostal otrok?

Bog ti je dal svobodno voljo. Kako uporabljaš ta dar, je sicer tvoja izbira, kateri pa se ne boš mogel ogniti. Gre za odločitve, ki bo imela posledice.

Žene in moške, ki so se odločili

Spomniti se hočem imen nekaterih žena in mož iz našega časa, ki so bili vaših let, ko so se odločili.

Edith Stein je bila rojena v Nemčiji leta 1891, v pravoverni judovski družini. Zgodaj v življenju je izgubila vero v Boga. Imela pa je izredno bister um in pravo lakoto po globljih vprašanjih o svetu. Tako je postala učenka in nato pomočnica filozofa Edmunda Husserla. Pri svojih tridesetih letih je bila ena od najbolj obetavnih mladih evropskih izobražencev.

Poleti leta 1921 ji je prišel v roke izvod življenjepisa svete Terezije Avilske. Prebrala ga je v eni noči. Kasneje je napisala: *»Ko sem zaprla knjigo,*

sem si rekla: To je resnica.« Šest mesecev kasneje je bila krščena v Kristusa kot katoličanka. Želela je vstopiti v samostan, a so ji njeni duhovni vodniki to odsvetovali. Rekli so, naj ostane v laičnem svetu in uporablja svoj intelekt in učiteljski dar tako, da bo druge vodila h Kristusu.

To je delala do leta 1933, ko je nacistični Tretji rajh prepovedal poučevati vsem, ki so bili judovskega pokolenja. Tedaj je Stein stopila v red karmeličank, kjer je nadaljevala s svojimi raziskavami in znanstvenim delom. Ko je leta 1939 postal antisemitizem v Nemčiji še bolj zagrizen, je zapisala: »Prosim Gospoda, naj sprejme moje življenje in mojo smrt... z namenom, da bo Gospod sprejet po svojem ljudstvu in da pride Njegovo kraljestvo v slavi, za rešitev Nemčije in za mir na svetu.«

Avgusta leta 1942 je Gestapo zaprla Edith Stein in veliko drugih judovskih katoličanov, kot represalijo proti katoliškim škofom, ki so javno obsodili nacistični rasizem. Odpeljali so jo v Auschwitz, kjer so jo usmrtili s plinom. Oktobra 1998 jo je papež Janez Pavel II. razglasil kot svetnico, spoznavalko in mučenko katoliške vere, pod njenim redovnim imenom: Terezija Benedikta od Križa.

Stein se je odločila, da se spoprime s svetom s pomočjo svojega uma, s prepričevanjem, s srcem in z molitvijo. Drugi so sprejeli podobno izbiro z drugačnimi sposobnostmi. Mladi luteranski pastor Dietrich Bonhoeffer je kot odpor proti Adolfu Hitlerju organiziral med nemškimi protestanti gibanje 'Izpoved Cerkve'. Imel je možnost, da bi se rešil s tem, da bi študiral in učil v Ameriki. A se je vrnil v Nemčijo, da je lahko aktivno deloval proti nacističnemu režimu. Bil je zaprt in obešen le nekaj mesecev pred koncem vojne.

Ni bil edini. Sofijo in Hansa Scholla je skupaj s Krištofom Probstom in več drugimi mladimi nemškimi univerzitetnimi študenti umoril leta 1943 Tretji rajh zaradi sodelovanja v nenasilnem protinacističnem gibanju *Bela roža*. Tako oba Scholla kakor Probst so imeli krščansko vzgojo.

Probst pa je malo pred usmrčitvijo stopil v katoliško Cerkev.

Naj zaključim še z enim primerom. Proti koncu druge svetovne vojne je v Rusiji mlad kapitan sovjetske vojske storil napako, da je leta 1945 v zasebnem pismu kritiziral Jožefa Stalina.

Za ta zločin je moral prestati osem let ječe in nato še tri leta eksila. Vendar se je izkazalo, da je bila ta njegova preizkušnja porazna za sovjetski režim. Na podlagi lastnega trpljenja, ki ga je prestal v Gulagu in trpljenja tisočev podobnih žrtev, ki jih je srečal tam, je postal Aleksander Solženicin eden od velikih pisateljev dvajsetega stoletja in eden od velikih sodobnih borcev za svobodo človeka.

Kar naredi pri Solženicinu najgloblji vtis, je njegova krščanska duhovnost. V Gulag je prišel kot ateist, ko pa je stopil po letih iz njega, je bil kristjan. Kar je videl v sovjetskih koncentracijskih taboriščih, vključno preganjanje in umore deset-tisočev vernikov, ga je spremenilo za vedno.

EDITH STEIN

Vera je osebna, a ni zasebna

Rad bi poudaril: ljudje, ki jemljejo resno vprašanja o človekovi resnici, svobodi in smislu, o njih ne bodo več molčali. Ne bodo mogli. Vedno bodo delali v skladu s tem, kar verujejo, pa čeprav za ceno svojega dobrega imena in življenja. Vera je

vedno nekaj osebnega, a ni nikoli zasebna. Vedno ima družbene posledice, ali pa ni resnična. In zato je vsaka definicija »strpnosti«, »tolerantnosti«, ki hoče napraviti vero za neko zasebno lastnost ali za skupek osebnih mnenj, katere imamo lahko doma, o katerih pa naj bi v javnosti dali mir, obsojena na propad.

Mišljenje, ki sumiči o vsem, kar je versko, postaja že nova oblika nestrpnosti. Zadnji dve desetletji opažam, kako se ta vrsta posvetne nestrpnosti razrašča v naši družbi. Moderni, laični pogled na svet predpostavlja, da je vera isto kot praznoverje in potemtakem zmeta, da ustvarja razdvojenost in konflikte in da je resnična svoboda dosegljiva le tako, da Boga izločimo iz javnosti.

Vendar, če izključimo Boga iz javnega govora, smo s tem izključili tudi edino avtoriteto, ki je višja od politične in ki edina zagotavlja svetost individualnosti. Če nas je dvajseto stoletje kaj naučilo, je to, da moderne države skušajo žreti svoje lastne ljudi in da jih ustavlja le odpor, utemeljen v človeškem duhu in zasidran v višji avtoriteti – kar pomeni skoraj vedno versko pričevanje.

Dobro veste, da je v Združenih državah danes 'duhovnost' silno popularna, med tem ko je vernost kritizirana. Zasebna duhovnost utegne biti kar zadovoljiva, a postane prav lahko nekaka izumiteljska izkušnja. Dejansko more beseda 'duhovnost' pomeniti, karkoli bi kdo rad. Duhovnost je zasebna, je osebna in končno ni za posameznika nič bolj zahtevna, kot si on ali ona to želita.

Vernost, religioznost pa je povsem nekaj drugega. Beseda religioznost prihaja od latinske besede 'religare', kar pomeni vezati. Religiozni verniki se navežejo na to, kar verujejo. Podredijo se skupnosti vernih s skupnim prepričanjem in upanjem. Skupnost vernih ima skupno zgodovino, ima pa tudi skupen namen in prihodnost, ki sta

veliko močnejša od vsake politične avtoritete. To pa ima seveda posledice. Stališča posameznikov niso nevarna nobeni državi. Posamezniku lahko lažje, mu grozijo, ga zapirajo ali ubijejo. Skupnost vernih pa za državo lahko predstavlja nevarnost. Verske priče imajo moč in verske skupnosti je veliko težje utišati ali ubiti.

Nestrpnost, strpnost in ljubezen

Iz tega razloga so bile velike moderne ideologije, pa naj si bo to marksizem ali fašizem ali kult sebičnega in udobnega ateizma, vedno nezaupne do veroizpovedi in so se jih bale, kar lahko vidimo

dandanes tako v Evropi, kakor v Združenih državah. Kar verujemo o Bogu, oblikuje to, kar verujemo o človekovi osebi. Kar pa verujemo o človekovi osebi, ima posledice, ki so socialne, gospodarske in politične.

Seveda verska nestrpnost ni le vprašanje odnosa vere do države. Lahko se pojavi, ko raz-

lične verske skupnosti tekmujejo za isto dušo in za isti prostor. To ustvarja nov vir problemov. V najboljšem primeru bodo verniki razumeli, da je isti Bog ustvaril oboje, verne in neverne in da isti Bog zagotavlja pravice in dostojanstvo obeh. V najslabšem primeru pa vidijo verniki v nevernih ali v različnih vernikih sovražnike, ki zaslužijo kazen.

Človeška zgodovina pozna veliko primerov verskega nasilja in nestrpnosti. S tem v zvezi lahko omenimo preganjanje Judov po kristjanih, muslimansko podjarmljanje kristjanov, vojne med protestanti in katoličani pa nasilje med muslimani in hinduisti. Veliko ljudi je v tej zgodovini greha in krivde uporabljalo Boga kot opravičilo za svoja zla dejanja, kar marsikoga odvrča od vere. Vendar naj bi nas razumevanje naše človeške grešnosti nagibalo, da bi živeli svojo vero globlje in bolj dosledno, nikakor pa ne, da bi jo zapustili.

Mislím, da tudi beseda strpnost, 'toleranca', predstavlja nekak problem. Toleranca pride iz latinske besede 'tolerare', ki pomeni nositi ali prenašati, in 'tollere', kar pomeni dvigati. Druge ljudi in njih prepričanja naj bi torej prenašali, z njimi 'potrpeži' tako, kot nosimo neko breme, ali kot prenašamo nadležno glavobol. Njen pomen je negativen. To ni krščanska krepost.

Kot katoličani imamo dolžnost, da smo do vseh ljudi, ne glede na njihovo prepričanje, pravični, dobrohotni, usmiljeni, potrpežljivi in da jih skušamo razumeti. Nam ni naročeno, naj jih 'prenašamo', marveč da jih ljubimo, kar je veliko težja naloga. Jasno, da je strpnost v demokraciji pomembno praktično načelo. V večini primerov je to dobro in potrebno. Vendar pa je greh biti strpen do laži o naravi človekove osebe. Enako težko zlo je strpnost do zla v družbi. In če uporabljamo strpnost kot izgovor, da ne ljubimo Jezusa in da o njem ne pričamo v našem osebno življenju in v javnih dejanjih, to ni civilizirano dejanje. To je ena od oblik strahopetnosti.

Pogum in vera

Spomnimo se, da je srčnost, da je pogum ena od krščanskih kreposti. V pismu apostola Jakoba beremo: »Ne bodite samo poslušalci besede, temveč se po njej ravnajte, da ne boste sami sebe varali« (1,22). Na drugem mestu podobno trdi Jakob, da je »vera brez del prazna« (2,20). In Jezus sam nam naroča: »Pojdite torej in naredite vse narode za moje učence. Krščajte jih v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha in učite jih spolnjevati vse, kar sem vam zapovedal« (Mt. 28,19). Jezus ni rekel, »storite to, razen, če ste v šoli« ali »razen, če ste Američani«. Naročil je »naredite vse narode za moje učence.« In govoril je tebi in meni prav zdaj, v našem času.

Kako naj bo omenjena Jezusova zapoved v skladu z idejami kot sta medverski dialog in mir? Katoličani, ki v resnici poglobljajo svoje krščanstvo, ki ga razumejo in ljubijo, verujejo naslednje:

Prvič, da ima vsaka oseba kot božji otrok, ustvarjen po Njegovi podobi, svoje nedotakljivo dostojanstvo in neke neodklonljive pravice. Nobena druga oseba ali oblast nima avtoritete, da bi tem pravicam delala nasilje.

Drugič, naj odkritosrčno spoštujemo sleherni drobec resnice in lepote, ki je utelešen v drugoverskih skupnostih. Ni dvoma, da nas vežejo družinske vezi z drugimi kristjani ter posebna spoštljivost do Judov, kot naših starejših bra-

tov v veri. Prav tako moramo iskati in graditi medsebojno spoštovanje z muslimani, ki se priznavajo za potomce Abrahama. Naša dobra volja pa naj se raztegne do vseh izrazov človeštva, ki išče Boga, posebno še do velikih verskih tradicij vzhoda, kot sta budizem in hinduizem.

Tretjič, - nikdar in nikoli ne bi smeli spregledati dejstva, - da medtem, ko imajo vse vere nekaj elementov resnice, niso vse enake. Samo Jezus Kristus je Gospod. Samo Jezus Kristus je pot, resnica in življenje in nihče ni rešen, razen po njem, in to celo ljudstva, ki ga ne poznajo ali ga ne sprejemajo po imenu. Ne obstaja druga pot do Očeta, razen po Jezusu Kristusu.

Četrtoč. Le katoliška Cerkev je v vsej polnosti cerkev Jezusa Kristusa in zato uči z njegovo avtoriteto.

Petič. Cerkev ima dolžnost oznanjati Jezusa Kristusa in razlagati resnico božjega razodetja. Vendar ne sme nikogar siliti, da bi veroval resnico, ker bi s tem kršila človekovo osebno pravico in izdala sporočilo evangelija. Z drugimi besedami, vsak človek je svoboden, da sprejme ali zavrže odrešitelsko sporočilo.

Šestič in končno, vsak človek ima pravico do svobode vesti in resno dolžnost, da sledi svoj vesti. A vest se ne razvija v vakuumu. Vest ni nikdar le vaja o osebnih mnenjih in okusih. Vsaka oseba je dolžna oblikovati svojo vest v luči božje resnice. Za vse može in žene, vseh starosti in kultur pa resnico o Bogu in o človekovi osebi oznanja v vsej polnosti samo katoliška vera.

Izbira našega verskega prepričanja ni stvar le tega sveta, marveč tudi prihodnjega. Bog nas je ustvaril za nebesa, a tja lahko pridemo, če živimo kot žive priče, tukaj in zdaj. Naša dolžnost je slediti resnici, jo živeti in oznanjati drugim. To pomeni, da moramo spoštovati prepričanja in dostojanstvo drugih ljudi in sodelovati z njimi pri gradnji bolj človeškega sveta. Vendar ne smemo nikoli dovoliti, da bi nas to ustavljalo pri pričevanju in širjenju evangelija Jezusa Kristusa z našim slehernim dihom. Edina resnična garancija človekove svobode je Bog in najbolj ravna pot do Boga vodi skozi križ Jezusa Kristusa.

Prej sem omenil imena Edith Stein, Dietricha Bohnhofferja, članov gibanja *Bele rože* in Aleksandra Solženicina. Vablivo bi bilo misliti o njih kot o junakih, ki so živeli v ekstremnih razmerah, v različnem času in zato daleč od naše izkušnje. Vendar danes je vaš čas in ta ni tako zelo različen.

Ko sem pred dvema letoma obiskal Kitajsko v

imenu Komisije za versko svobodo, sta me presunili dve reči. Prva je bila neizmeren porast krščanske vere v tej deželi. Druga pa je bila neznansko spretno in prefinjeno versko preganjanje s strani oblasti. Svet je lahko silno težaven kraj za ljudi, ki resnično iščejo Božje obličje. Severna Koreja, na primer, je skoraj iztrebila vernike iz vrst prebivalstva. V Iranu, Pakistanu, Egiptu, Sudanu, Bagladešu, Iraku in Saudski Arabiji so bili kristjani skozi stoletja predmet diskriminacije in preganjanja in tega še ni konec. To se dogaja prav zdaj, danes, med tem, ko vam govorim.

Pot do miru

V Evropi je svaril papež Benedikt XVI. pred rastočo kulturo odpada in cinizma, ki jemlje človekovi naravi prirojeno naravnost k vrednotam ter zanika kristjanom pravico sodelovati pri javnih debatah.

Pa tudi v Združenih državah se ozračje spreminja. Amerika je dežela, ki se je njeni ustanovitelji ne bi mogli predstavljati brez Boga in človeka, ki ga globoko oblikuje krščanska vera. Če pa berete *New York Times* in druge večje časopise, ali poslušate nekatere od naših akademikov, znanstvenikov in političnih voditeljev, česa takega ne bi mogli opaziti. In če pregledate police vaše krajevne videoteke, boste našli dobesedno ducate filmov, ki prikazujejo vernike splošno in katoličane še posebej, kot norce ali hinavce ali še kaj slabšega.

In če te zdaj ta vrsta cenene pop kulturne nestrpnosti ne pripravi do tega, da bi se postavil in branil svojo vero, potem bi se moral pošteno vprašati, kakšen katoličan hočeš biti. Zdaj niso časi za mlačne in omahljive vernike. Če praviš, da si katoličan, trdiš s tem, da si oseba z verskim prepričanjem. Potem to dokaži in ga živi do konca.

Verska nestrpnost je neke vrste bogokletje, ker kaže prezir do človekovega najglobljega iskanja smisla. Tako iskanje privede večino ljudi prej ali slej do Boga. Pravica častiti Boga in pravica delati, oznanjati in učiti kar verujemo brez strahovanja, je temeljna pravica človeške osebe. To je osnovni del človekovega dostojanstva. A teh pravic ne moremo braniti tako, da vržemo Boga iz naših javnih ustanov ali da ga izbrišemo iz našega ci-

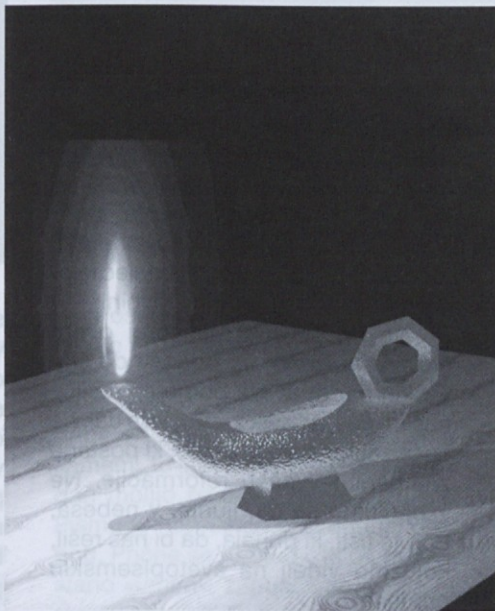
vilnega slovarja. Demokracija je odvisna od svobodne, spoštljive in nenasilne tekme idej in celo Bog ima v tem razpravljanju pravico – v resnici ima prvenstveno pravico – do svojega glasu.

Če hočete služiti skupni blaginji in graditi boljšo prihodnost, potem ne zaklepajte svoje vere v omaro. Nikdar ne boste dosegli kar hočete, če boste katoličani v privatnem življenju, v javnosti pa karkoli drugega. Zgodovino delajo ljudje s prepričanjem in

s pogumom, ki strastno živijo to, o čemer so prepričani. Pot do miru med veroizpovedmi in do medverskega razumevanja zahteva, da živimo svojo vero globlje, bolj avtentično in ne manj.

Čim bolj resnično ljubimo Cerkev in živimo našo katoliško vero z veseljem, ljubeznijo, pravičnostjo, usmiljenjem – pa tudi s pogumom, da zahtevamo od drugih ljudi in drugih verskih tradicij, da delajo isto – toliko bolj bo Bog ljubezni bival v naši sredi. In On edini je pot, ki vodi k miru.

Prevedel MARKO KREMŽAR
Po 'First Things', 22. maja 2007

KADAR POSTANEJO BREZKORISTNE VSE BESEDE TEGA SVETA

**Bog potrebuje duhovnike,
da pokažejo ljudem njegovo srce
in jim zraven darujejo še svojega.**

Paul Claudel

Svet potrebuje duhovnike, ki znajo
prižgati svetlobo v očeh,
kadar ugasnejo vse zvezde.
Svet potrebuje duhovnike, ki znajo
poiskati vodnjak,
kadar usahnejo vsi vrelci.
Svet potrebuje duhovnike, ki znajo
spregovoriti besedo,
kadar postanejo brezkoristne
vse besede tega sveta.

ŽIVLJENJE PRESVETE TROJICE, DANO V DELEŽ ČLOVEKU

Če duhovno življenje pomeni navzočnost in dejavnost Svetega Duha v našem srcu, moremo tudi reči, da posedujemo življenje Boga, Božje življenje. Grški očetje govorijo o poboženju (theosis) človeka. Sklicujejo se na besedilo iz evangelija: *Ali ni zapisano v vaši postavi: Jaz sem rekel, bogovi ste?* (Jn 10, 34). Samo po sebi se razume, da je mišljeno »božanski po milosti«, ne po naravi.

Bog našega razodetja je Presveta Trojica. Zato ima tudi naše posvečenje trojični značaj, saj smo krščeni »v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha«. »To, kako smo krščeni« piše sveti Bazilij -, »tako verujemo in izpovedujemo, je pečat naše vere in naša vera je pristanek, dan Bogu, ki ga zremo v Trojici.« Mistiki govorijo na dva načina, da bi izrazili isto skrivnost: ali rečejo, da Presveta Trojica sestopa med nas, v naš svet, ali, nasprotno, da smo mi in naš svet pritegnjeni od spodaj v višave, v notranjost Božjega življenja.

Tradicionalni izraz tega beremo na primer pri svetem Cirilu Aleksandrijskem: »Vsako dobro se spušča od Boga Očeta - po Sinu - v Svetem Duhu«; medtem ko se naš vzpon k Bogu uresničuje »v Svetem Duhu - po Sinu - k Očetu«. Ko beremo v Svetem pismu besedo »Bog«, je večinoma mišljena prva Oseba, naš Oče, ki je v nebesih (Mt 6,9). V izvirnem pomenu je Oče našega Gospoda Jezusa Kristusa (Ef 1,3) in po njem je postal tudi naš Oče, tako da nam hoče dati vsakršno dobro, in je tako ljubil svet, da nam je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se vsi odrešili (Jn 3,16). Po tem odrešitjskem dejanju smo postali prebivališče Svetega Duha, ki nas vodi iz zemlje v nebo, ki pobožuje naše človeštvo.

ČLOVEKOVO SODELOVANJE

Po starodavni opredelitvi je molitev - tako kot religija - vzpon (v grščini anabasis) duše k Bogu. Vzpeti se, pomeni trud in delo. In če bi se moral ta napor izteči v prazno? Kdor se vzpenja na goro, se približuje luči, toda sonce tudi zanj ostaja daleč tako kot za tiste, ki so ostali v ravnini.

Ne preseneča nas torej dvom številnih kristjanov v odnosu do človeških naporov. Ne bomo se rešili z našimi deli, ampak z vero, ki je dar, ne naša zasluga. To je geslo, ki postane znamenito v času reformacije. Ne vzpenjamo se mi, ljudje, v nebesa, Bog je tisti, ki prihaja, da bi nas rešil, kot smo videli na svetopisemskih primerih.

V asketski teologiji je ta problem zastavljen v obliki vprašanja: kakšno vrednost imajo človeške moči, ko gre za to, da pridobimo božje življenje, milost? Če imenujemo človeške napore »asketiko« in zedinjenje z Bogom »mistika«; se avtorji sprašujejo, kakšno je razmerje med prvo in drugo.

Zgodovina nas uči, da je bilo za zgodovino Cerkve vselej pomembno meniško gibanje. Obenem zgodovinarji, najsi bodo katoličani ali ne, opozarjajo, da je eden od temeljev meniškega življenja prepričanje, da obstaja edinstvo med askezo in mistiko. Napredovanje v duhovnem življenju ustreza človekovemu sodelovanju z milostjo. Z izrazom grškega izvora *sinergizem* (poudarjanje sodelovanja) je opredeljeno to sodelovanje človeških moči s Svetim Duhom.

»Tedaj milost ni več milost, torej svoboden Božji dar,« ugovarjajo nekateri. Psevdo-Makarij s preprostim, a lepim primerom že v četrtem

stoletju odgovarja na to trditev. Človeški naporji so kot kmetovalčevo delo. Vemo, da ne zadošča orati in sejati. Pridelek je odvisen od sonca, od dežja, od temperature. So leta, v katerih kljub velikim naporom poberejo le malo. In vendar »normalno« pravilo še vedno velja: čim bolj obdelujemo polja, tem večji bo pridelek. Tako moremo govoriti tudi o »normalnem zakonu milosti«. Tudi tukaj velja: »Prizadevaj si, Bog ti bo pomagal«. Sveti Ignacij Loyolski je to načelo izrazil takole: »Delati moramo, kot da bi bilo vse odvisno od nas, vendar moramo moliti, kot da bi vse bilo odvisno samo od Boga.«

Nobenega protislovja ni, kot bi se lahko zdelo. Ni dvoma, da je milost svoboden Božji dar. Toda to, kar nam Bog podarja, je življenje, dejavnost; Duh oživlja celotnega človeka, njegovo srce, njegov um, vse njegove moči. Božja ljubezen mora srečati dejavno človekovo ljubezen.

AVTOR SVETEGA PISMA

Brez Svetega pisma ne moremo poznati krščanstva, pa tudi ne zgodovine naše kulture. Toda nas k branju Pisma ne nagibljejo samo

literarni vzgibi. Verujemo, da je njegov avtor sam Bog, ker je knjiga »navdihnjena«, napisana pod vplivom Svetega Duha. Zato je njegov pomen nezmotljiv in vsebuje kot seme polnost razodetja. Torej je pomembno vzpostaviti razmerje, ki obstaja med tem, kar je rečeno tukaj, in med drugimi glasovi Boga, ki je govoril očetom in govori velikokrat in na veliko načinov (Heb 1,1): po čisti vesti, po urejenosti in lepoti sveta, po Cerkvi in njenem izročilu. To so različne besede, toda pomen je en sam, ker jih navdihuje isti Duh. Prek teh razkrivanj nas nezmotljivo vodi k spoznanju Kristusa, ki je Resnica.

Ko Origen govori o navdihnjenosti Biblije, opaža še eno razliko, ko primerja svete spise s spisi človeških avtorjev. Velik pesnik, denimo Homer, je zmožen svojo misel izraziti na razumljiv način, vendar nam ne more dati moči, da bi storili to, kar pravi. V Svetem pismu pa je skrit Božji Duh, ki nas za roko vodi k uresničitvi tega, kar nam navdihuje.

Zatorej je razlaga Biblije postopna: vedno globlje dojemamo njen duhovni pomen. Ko gledamo svet, napredujemo od gledanja z očmi k doumevanju z umom in vse do duhovnega gledanja tega, kar nam kaže Bog. Na enak način pri branju Pisma prehajamo od »črke« k »zgodovinskemu« pomenu in - končno - k duhovnemu: k temu, kar nam Duh pravi v tem trenutku.

MILLET, Angelovo čiščenje

Posebno velik dar Duha je duhovno razumevanje zgodovine odrešenja, začeni z Izraelovo zgodovino, da bi prišli do dogodkov, do katerih pride v Cerkvi in v našem življenju samem. To lahko izkusijo tisti, ki vsak dan molijo psalme. Razmišljanje o Pismu je neprestan velikonočni prehod. Prične se s »črko«, ki pa neprestano »umira«, zapuščamo jo, da bi mogel vznikniti Duh.

DUH IN CERKVENO IZROČILO

Razmerje med Pismom in Izročilom je bilo pogosto predmet razprave in proučevanja. Nesporazumi imajo navadno en sam izvor: nepopolno pojmovanje Izročila, ko je to pojmovano preveč snovno, samo kot dokumenti, ki so jih napisali očetje in cerkveni pisci. Izročilo v svojem pristnem pomenu je živo. Je, kot piše Pavel Evdokimov, kakor koncil Božjega ljudstva, ki je neprenehoma sklican, vendar brez navzočnosti Svetega Duha ni veljaven.

Morda bomo tako pojmovano razmerje med Pismom in Izročilom lažje razložili s primerom. Neki češki pesnik, J. Wolker, je napisal pesem o morju. Nikdar ga ni videl in si ga je

goreče želel videti. Končno je uspel priti na obale Jadranskega morja. Toda piše, da ga je razočaralo. Preveč je bral o morju in to, kar je videl, je bilo »kot azuren ptič, ki je prispel jutraj, se ustavil na skalah in zvečer utrujen odšel«. To ni bilo morje njegovih sanj. In vendar je to morje našel v soboto zvečer v kleti, v očeh mornarjev, ki so počivali. Pomen te pesmi je globok. Prave resničnosti ne odkrijemo s površno osebno izkušnjo, ampak jo skozi stoletja živijo ljudje, ki so jo živo izkusili.

Če ta primer uporabimo pri našem problemu, kaj lahko rečemo? Sveto pismo je kot morje, ki v svojih globinah skriva Božje skrivnosti. Takšne skrivnosti odkrivajo duhovni ljudje, ki skozi stoletja plujejo po tem morju in v njem živijo. Če bi ne bili duhovni, torej navdihnjeni od Svetega Duha, nam ne bi mogli razodeti tega, kar je sam Duh kot pravi avtor Pisem napisal s pomočjo človeških rok. Zato sta Sveto pismo in Izročilo kot skupno razkritje Svetega Duha neločljiva in ju beremo istočasno.

Iz knjige *Ali poznaš Duha?*

**Ves svet ljubiti je lahko.
Problem je
tale bedak poleg mene.**

Nemški pregovor

Nameni Apostolata molitve

ZA AVGUST

SPLOŠNI: Da bi vsi, ki preživljajo trenutke notranje stiske in preizkušnje, našli v Kristusu luč in oporo, ki jih bosta privedli do odkritja prave sreče.

Evangelist Matej pripoveduje, da so Modri z vzhoda v svojih srcih goreče nosili eno samo vprašanje: »Kje je ta, ki se je rodil kot judovski kralj?« (Mt 2,2). Da bi ga našli, so se napotili na dolgo pot v Jeruzalem. Prenašali so stiske in težave in ni jih premagala skušnjava, da bi obupali in se vrnili domov. Danes ljudje ne iščemo več kralja, ampak se, zaskrbljeni zaradi razmer v svetu, sprašujemo: »Kje naj najdem merila, po katerih bi živel? Po kakšnih načelih je mogoče odgovorno graditi sedanjost in prihodnost sveta? Na koga se lahko zanesem? Komu se lahko zaupam? Kdo mi zna dati odgovor, ki bo mogel zadovoljiti najgloblje hrepenenje mojega srca?«

Že samo dejstvo, da si postavljamo taka vprašanja, govori o tem, da naše potovanje ni zaključeno, dokler ne spoznamo Njega, ki more vzpostaviti tisto univerzalno kraljestvo pravičnosti in miru, po katerem hrepenijo vsi ljudje, a ga sami niso sposobni ustvariti. Ko se ta vprašanja pojavijo na obzorju življenja, moramo biti sposobni sprejeti potrebno odločitev. Kot bi se znašli na križišču: katero smer bomo izbrali? Tisto, ki jo nakažujejo strasti ali tisto, ki nam jo kaže zvezda, svetlikajoča se skozi našo vest?

Modri z vzhoda so zaslišali odgovor: »V Betlehemu, v Judeji, kajti tako je pisano po preroku.« (Mt 2,5) Odločili so se, da sledijo besedam in privedle so jih do cilja, do judovskega kralja, ki je Jagnje Božje, ki odjemlje grehe sveta. Te

besele so namenjene tudi nam. Tudi mi se moramo odločiti. Pri vsaki sveti maši nas liturgija besede pripravi na udeležbo pri skrivnosti Kristusovega križa in vstajenja, na eharistični obed, to je združitev s Kristusom. Prisoten na oltarju je Tisti, ki so ga modri videli v jaslih: Kristus, živi Kruh, ki je prišel iz nebes, da bi svetu prinesel življenje.

Benedikt XVI., Iz nagovora mladim v Kölnu 18. avgusta 2005.

MISIJONSKI: Da bi Cerkev na Kitajskem izpričevala vedno večjo notranjo skladnost in da bi mogla javno izražati svojo resnično in vidno povezanost s Petrovim naslednikom.

V misijonskih namenih se vsako leto spomnimo tudi na Kitajsko, na to največjo narodno skupnost na svetu. Vsak peti človek na svetu je Kitajec. Ko je papež Benedikt XVI. dne 23. oktobra 2005 nagovoril predstavnike škofovskih konferenc z vsega sveta, se je spomnil tudi na Cerkev na Kitajskem. Kitajska oblast namreč ni dovolila škofom, da bi šli v Rim. Papež je rekel: »Z globoko žalostjo občutim odsotnost predstavnikov Cerkve na Kitajskem. Želim pa povedati vsem kitajskim škofom, da smo v molitvi združeni z njimi, z duhovniki in verniki. V mojem srcu je prisotno trpljenje polno popotovanje krščanskih skupnosti, katere vodijo. To trpljenje ni neplodno, saj je sodelovanje v velikonočni skrivnosti – v slavo Boga Očeta.«

Papež nas spodbuja, da se ozremo predvsem na skrivnost svete Eucharistije. Ohajanje svete daritve nas združuje v eno Božje ljudstvo. Pomaga nam, da povezujemo vero z vsakdanjim življenjem in se zavedamo svojega poslanstva v svetu. Ko smo pri maši, so z nami tudi verniki na Kitajskem, saj je maša daritev ce-

lotne Cerkve, ki Boga slavi, se mu zahvaljuje, zadoščuje za grehe in ga prosi za razne potrebe.

Pomislimo tudi na Kitajce, ki živijo izven svoje domovine, saj jih je vedno več na raznih celinah. Tudi k nam prihajajo. Veliko jih je v Italiji, npr. v Trstu, in drugod po Evropi, Afriki in Ameriki. Med njimi se porajajo tudi duhovni poklici, saj kitajske družine, ki so izven domovine, lažje svobodno sprejmejo evangelij in njegove vrednote.

p. Jože Kokalj

SLOVENSKI: Da bi ob skrbi za telesno zdravje (počitnice, dopusti) ne pozabljali na kulturo duha in srca.

Pred delavsko revolucijo je bila v naši deželi večina kmečkega prebivalstva. Molitve, dela in sprostitev niso ločevali. V življenju so imeli neko določeno harmonijo. Skrbeli so tudi za kulturo srca in duha. Bila so splošno znana pravila obnašanja. Med delom so si vzeli tudi čas za molitev: trikrat na dan so molili Angel Gospodov. Redno so molili pred jedjo in po jedi, jutranjo in večerno molitev. Zlasti ob večerih so molili rožni venec, brali večernice (poučne življenjske zgodbe) in se pogovarjali. Ko so hodili po poti, so se ob znamenjih pokrižali in izrekli kratko molitev na primer: »Molimo te Kristus in te hvalimo, ker si s svojim križem svet odrešil.« Ko so šli mimo cerkve: »Hvaljen in čaščen bodi najsvetejši Zakrament – sedaj in vekomaj!« Skratka, skozi ves dan se je prepletala molitev, delo, počitek in pogovor, druženje.

Današnje razmere so veliko drugačne. Ko smo v službi, se moramo skoncentrirati le na delo,

ko pa pridemo domov pa ne utegnemo ne moliti, še za medsebojno druženje ne najdemo časa. Poleti si lahko privoščimo dopust. Prav je, da skrbimo za telesno sprostitev, gremo na morje ali v hribe. Vendar nas le telesni počitek ne zadovolji. Človek potrebuje predvsem tudi duševno zdravje, mir, veselje. Skrb za telesno zdravje in duhovno ter duševno se da lepo združiti. Ko se odločam za počitnice na morju, lahko izberemo kraj, kjer je manj turizma, manj trušča in trgovin, manj raznoraznih vesellic. Na plažo lahko vzamemo duhovno branje, na primer življenje kakega svetnika. Duhovno branje nam poživijo vero in razširi naše obzorje. Namesto hrupnih vesellic in posedanja po raznih bifejih lahko gremo na dolg sprehod. V bolj mirnem okolju se človek lažje zbere, sreča se s seboj, s svojim Bogom in z bližnjimi. Zelo pomembno je premišljevanje o svojem življenju – kaj je bilo dobro, kaj slabo. Bi se dalo še kaj izboljšati, na primer: odnose v družini, na delovnem mestu ipd.

Potrebno je, da molimo k Svetemu Duhu, da nas razsvetli in nam da moč, da se odločimo za dobro. Veliko ljudi v poletnih počitnicah pozabi na Boga in na nedeljsko mašo.

Ko je prišla Marija darovati Jezusa, je Sveti Duh navdihnil starčka Simeona, da je prav takrat prišel v tempelj. Prosimo Svetega Duha, da bi tako kot je navdihnil starčka Simeona navdihnil tudi nas, da bi se udeležili svete daritve in začutili, da nas Bog vedno in povsod ljubi.

Peter Nastran

ZA SEPTEMBER

SPLOŠNI: Da bi ekumensko srečanje v Sibiuju v Romuniji pripomoglo, da bi se povečala edinost kristjanov, za katero je molil Gospod pri zadnji večerji.

vseh, ki se zbirajo okrog Kristusa. Ko se kristjani zberejo k molitvi, so eno s Kristusom, ki je edini posrednik med Bogom in človekom.

Benedikt XVI., Iz nagovora ob zaključku molitvene osmine za edinost kristjanov 25. januarja 2005.

Ko prosimo za dragoceni dar edinosti med kristjani, se pridružujemo Jezusu samemu, ki je k Očetu takole molil za svoje učence: »*Da bi bili vsi eno, kakor si ti, Oče, v meni in jaz v tebi, da bi bili tudi oni v naju, da bo svet veroval, da si me ti poslal*« (Jn 17,21). Želja po edinosti kakor tudi moč, da jo uresničimo, je dar Svetega Duha in gre z roko v roki s poglobljeno in bolj radikalno zvestobo evangeliju. Zavedamo se, da ni nikakršnega ekumenizma, vrednega tega imena, brez notranjega spreobrnjenja.

Deus caritas est, Bog je ljubezen (1 Jn 4, 8.16). Vera Cerkve je v celoti postavljena na to trdno skalo. Še posebej se nanjo opira potrpežljivo prizadevanje za popolno edinost vseh Kristusovih učencev. Z očmi trdno uprtimi v to resnico, ki je vrhunec Božjega razodetja, je mogoče premagovati razlike in ne obupati, čeprav te še naprej ostajajo težke in resne. Gospod Jezus, ki je »*podrl pregrado sovraštva*« (Ef 2,14) s krvjo svojega križa, ne bo odrekel pomoči tistim, ki ga vztrajno prosijo za moč, da bi ozdravili vse rane.

Vedno znova je treba izhajati iz ljubezni. Resnična ljubezen ne odpravlja razlik, ampak jih ubere v sozvočje višje edinosti, ki ni ukazana od zunaj, ampak od znotraj ustvarja celoto. Kot je skrivnostna povezanost moža in žene v ljubezenski skupnosti svetega zakona, tako je Cerkve občestvo ljubezni, ki povezuje bogato raznolikost darov in izročil. Janez Pavel II. nas v svoji encikliki *Ut Unum Sint* opomni, da na ekumenski poti k edinosti zavzema častno mesto molitev in molitvena povezanost

MISIJONSKI: Da bi se vsi misijonarji in misijonarke z veseljem oklenili Kristusa in tako znali premagovati težave, s katerimi se srečujejo v vsakdanjem življenju.

Vtem mesecu so pred našimi duhovnimi očmi misijonarji in misijonarke, ki na svoji poti doživljajo najrazličnejše preizkušnje. Težavam nihče ne uide. Misijonski delavci jih srečujejo v obilju. Tu so vprašanja zdravja, svobode delovanja, nerazumevanje okolja, pritisk poganške miselnosti in težavno sožitje vere in tradicionalne domače kulture, ki ima svojo lestvico vrednot.

Misijonar je vsak dan deležen evharistične daritve. Ob sveti maši ima najlepšo priložnost, da obnovi svojo zvestobi poklicu in prejme potrebno moč in zaupanje za premagovanje težav. Od oltarja naj bi misijonar odšel na pot podobno kot dva učenca, ki sta na poti v Emaus srečala Jezusa in ga spoznala po lomljenju kruha. Začutila sta, da je njuno srce zagorelo v novem upanju in sta se vrnila v Jeruzalem k občestvu Jezusovih učencev.

Pri maši duhovnik razlomi podobo posvečenega kruha. To nas spominja na Kristusovo daritev na križu. Vabi pa nas tudi, da sami postanemo »razlomljeni kruh«, ki se daruje drugim, posebno tistim, ki upravičeno pričakujejo našo pomoč. Misijonski namen želi, da bi se misijonarji z veseljem oklenili Kristusa in tako znali premagovati težave, s katerimi se srečujejo v vsakdanjem življenju. Te ga veselja želimo njim in tudi nam samim.

p. Jože Kokalj

SLOVENSKI: Da bi se mladi, ki jih Jezus kliče v duhovniški ali redovniški stan, odzvali njegovemu povabilu.

»**N**iste vi mene izvolili, ampak sem jaz vas izvolil in vas postavil, da greste in obrodite sad in da vaš sad ostane« (Jn 15,16a). Te Jezusove besede nam jasno govorijo, da je življenjska odločitev v prvi vrsti odgovor na Božji klic, na njegovo povabilo, pobudo. Bog želi vključiti (čisto vsakega) človeka v svoj odrešenijski načrt; želi, da izpolnimo svoje življenje, da »obrodimo sad«.

Pa človekov odgovor? Ta je lahko pritrdilen ali negativen. Koliko pa je tudi takih, ki ne dajo nobenega jasnega odgovora (se ne opredelijo). Včasih se zdi, da se sploh ne zavedamo pomembnosti in daljnosežnosti svojih odločitev. Mnogo mladih je ta mesec prvič sedlo v srednješolske klopi in se strokovno pripravljali na poklic. Da le ne bi pozabili tudi na potrebo, da se usposobijo

CARAVAGGIO, Pavel na poti v Damask

za življenje. Pomagajmo jim, svetujmo, predvsem pa pričujmo s polnim življenjem v stanu, v katerem smo, da bodo mladi mogli v nas videti ideal izpolnjenega življenja. V družinah, družbi,

vzgojnih ustanovah po svojih močeh ustvarjamo okolje, ki bo prežeto s smislom in prihodnostjo ter hkrati zadosti zahtevi, da se bodo mladi hoteli in mogli odločiti za pot podarjanja in zaveze, ki bogati. V mladih so očetje in mame, učitelji, zdravniki, delavci, umetniki, direktorji, novinarji ... pa tudi duhovniki, redovniki in redovnice jutrišnjega dne.

Da, tudi duhovniki, redovniki in redovnice. Tako kot je Jezus poklical dvanajstere, tako tudi danes vabi prenekatero mlade tudi iz naših župnij, družin ... da »gredo za Njim«. Molimo ta mesec, da bi poklicani zaslišali in prepoznali Božji klic, nanj pritrdilno odgovorili in na začetni poti vztrajali. Kot se cvetje na drevju počasi spreminja v sad, tako naj se začetno navdušenje poklicanih utrdi in tako spremeni, da bodo postali pričevalci in oznanjevalci, delivci Božjih darov: usmiljenja, ljubezni in bližine človeku – Božji glas in obraz za naš čas.

Matej Nastran

JUNIJSKA MEDITACIJA

MATIJA OGRIN

Dr. Matija Ogrin, roj. 1967, je doktoriral iz literarnih ved. Zaposlen je na Inštitutu za slovensko literaturo in literarne vede ZRC SAZU. Ukvarja se še zlasti s starejšo slovensko književnostjo. Ureja Elektronske znanstvenokritične izdaje slovenskega slovstva.

Rožni cvet – tako so naši predniki imenovali mesec junij. Toda kako drugače nam o mesecu juniju govori spomin! Če nočemo pozabiti zgodovine svojega naroda in države, da, tudi svojih prednikov in bližnjih, ne moremo, da bi naše misli ne šle onstran rožnega cveta – k smrtni žetvi tega meseca v letu 1945. V juniju ni mogoče ne pomisliti na neka dejanja in dogodke, ki so usodno spremenili Slovenijo: na grozo in

smrti, v katerih je bilo nekaj tako velikega, nekaj, kar je tako zelo prek mere človeka in človečnosti, da tega ni moč z lahkoto doumeti, sprejeti in nositi seboj. Vrstila so se mučenja in ubijanja, v katerih je ugasnilo neznan število tisočev Slovencev: vsak človek kakor zvezda, ki jo neka temna masa utrne v brezdno. Na stotine je krajev po Sloveniji, kjer je v juniju 1945 množični zločin nad nemočnimi, nad golimi ljudmi maličil zgodovinsko in duhovno obličje vse-

ga našega naroda in ga pustil v mnogočem iznakaženega do danes. Kako je mogoče, da je za neko stvar, ki je v zgodovinskem, moralnem, obče

človeškem smislu tako velika, tako izstopajoča in nezaslišana, v našem času tako malo pozornosti, tako malo občutljivosti? Ne mislim toliko na tiste, ki dejstev nočejo videti; ti morda še lahko spregledajo, če se bodo enkrat vanja zares zazrli. Bolj mislim na tiste, ki dejstva poznajo, ki bolj ali manj vedo, kaj in kako se je godilo rožnika 1945, vendar ostajajo mlačni. Globina in velikost 'junijske smrti' jih ne pretrese, ne poseže v njihovo misel in dejanje. Morda celo zavzemajo pomembna mesta v javnem življenju, a ravnaajo, kakor bi ne bilo 'v juniju' ničesar, kar bi od njih terjalo živ odgovor.

Tu – čisto iskreno – ne mislim na politične implikacije vse te vsebine. Mislim na tisto prvo: kaj spominjanje na te dogodke, premišljevanje o njihovem pomenu, poskus, da se vživimo v zadnje minute mučenih, pobitih, – kaj nam to navsezadnje vzame in kaj nam to da?

Celo nekateri ljudje odprtega in poštenega srca številnih dejstev nekako ne želijo videti; celo nekateri med tistimi, ki so najbolj poklicani k moralni oceni in razlagi dogodkov: duhovniki in teologi. Na tem in onem kraju Slovenije kdaj srečamo izvrstne teologe, ki porečejo, da je bila revolucija in z njo poveljni poboji 'bolj vaša ljubljanska zadeva', to ste imeli 'tam v ljubljanski pokrajini', s tem ni treba 'obremenjevati' vse države. In v 'ljubljski pokrajini' kdaj slišimo marsikoga govoriti, kakor bi zgodovina ne imela svoje moralne vsebine, svojega etičnega sporočila in vpliva. Kaj bi bilo treba mnogim takšnim ljudem pokazati, da bi se zavedli vseslovenskosti junijskih grozot, 'junijske smrti' – da bi začutili, kako globoko to zadeva vsakogar od nas? Ali bi pomagalo, če jim pokažemo zemljevid Slovenije, na katerega je skupina Mitje Ferencar vrisala že čez petsto (beri: 500) za-

molčanih množičnih grobišč? Le 14 % vseh, če se prav spominjam, je označenih. Glavnina grobišč nikakor ni v 'ljubljski pokrajini'; enakomerno so porazdeljena po vsej Sloveniji, kakor gosta mreža ran, v katerih je bila nekoč ubita človečnost. Ali se bodo zdrznili, če si priključijo v spomin podatke o Tezenskem jarku pri Mariboru, kjer na en meter dolžine leži povprečno 19 trupel? Ali jih ne bo prebodlo od usmiljenja in groze, če se na razstavi *Prikrito in očem zakrito* zazrejo v neki kup čevljev? V velik kup čevljev, ki so jih nosili resnični, živi ljudje, izkopani iz le majhnega delčka protitankovskega jarka okrog Celja? Kaj pravijo teologi in škofje teh mest o tihi, neslišni vojski, ki

oblega njihovo mesto z nemim molkom: z velikanskim vprašanjem, večjim od vseh besed? Ali bi nam (ki se pogosto raje ukvarjamo s problemi drugih narodov kakor z lastnimi) zaplala kri po žilah, če bi se zavedli mednarodnih razsežnosti tega zla na naši zemlji: da leže tam tisoči pobitih Hrvatov, Srbov; tudi Grki in posamezniki 'iz mnogih rodov in jezikov'? Ali bi ne čutili celo člani primitivnih in poganskih ljudstev, da je bil na takem kraju storjen greh proti vesoljnemu redu, da je bil tam oskrunjen red zvezd in bogov? Ali bi ne skušali nekdanji vsi s strahom in trepetom storiti vse, da bi tak kraj simbolno očistili, ga vrnili, kolikor je mogoče, v somerje med človeškim

in božjim? Pri nas: grobišča, skrita pod cestami, pod parkirišči, pod smetišči.

Ni težko verjeti, da bodo dejstva prej ali slej prišla na dan. Po zaslugi teh, ki ne jenjajo v iskanju resnice, moremo že zdaj videti komaj pregledno množico dejstev. Toda: ali ta težka, pretežka dejstva moderne Slovence presunejo, jih s čim navdajo? Zdi se, kakor da mlačnost mnogih sodobnih Slovencev ob vseh teh grozotah meji na kliničen defekt, o katerem bi skorajda morali govoriti zdravniki in psihiatri. Skorajda, pravim, kajti zares v to ne verjamem; nekaj bolj temeljnega je zadaj, nekaj, o čemer ne govori nobena znanost: mera človeškega trpljenja, mera

smrti, ki je junija 1945 na teh moriščih rasla pod nebo, je takšna, da ko bi človek enkrat uzrl vsaj katerega njenih obrisov, bi ne mogel hkrati nadaljevati svojega plitkega, površinskega življenja. Ne bi mogel ostati enak. Vsaj za kakšen dan, vsaj za eno uro bi postal drugačen: občutil bi veličino ljudi, ki so videli takšno smrt, občutil bi tragično globino in skrivnostnost življenja in bi ne mogel, vsaj za minuto ne, živeti površinsko. In če bi pustil,

da misel na slovenska morišča, na slovenski junij, na 'Rog' zares vstopi vanj in ga spremlja, bi se postopoma spremenilo marsikaj v njegovem ravnanju. Da. Menim, da se marsikdo v svoji notranjosti upre in te spremembe – noče. Ali jo zaduši z mlačnostjo. Naj krščanski teologi ne zamerijo vprašanja, ki jih tu zadeva: ali nima takšen notranji upor proti resnici, proti njenim globokim zahtevam, nobene zveze z grehom proti Svetemu Duhu?

Velika junijska smrt ima več sporočil, več glasov, ki nas dosegaajo. Gotovo je pomembno tudi to, kar ima povedati o kulturi: na slovenskih moriščih, na slovenskem 'Rogu', je bilo vzeto življenje ljudem, ki so

MONIKA, mati in vdova

ok. 311 – 367

27. avgust

domala vsi branili tradicionalno slovensko katoliško kulturo in njej ustrezno obzorje življenja. Protikomunisti so bili branilci tradicije in zakonov, z njimi pa demokratičnega političnega življenja: bili so branilci demokratične kulture proti totalitarni. Ali ni slovenska država dejansko nadaljevanje njihovega boja, če to priznamo ali ne? Te kulturne dimenzije še zdaleč nismo premislili in izčrpali. Tudi z njo povezane identitetne vsebine si še nismo osvojili: ljudje, ki so junija umirali na slovenskem Rogu, so vsaj v večini dobro vedeli, kdo so, kaj so hoteli, za katere vrednote jim gre; vedeli so, kje in kod je njihovo vrednostno težišče. Preprosto: vedeli so, kdo so. Tako zelo, da od sebe niso odstopili tudi v hudi preizkušnji. To nikakor ni majhna stvar. Sploh ne danes, ko marsikdo živi razsrediščeno, brez substance, kakor brez lastnih tal. Tudi ta glas nam spregovarja iz meseca junija.

Toda morda je najpomembnejša tista razsežnost teh dogodkov, ki se je ni mogoče dotakniti drugače kakor z religiozno govorico – vedoč, da je ne bomo izčrpali, da je ne moremo dokončno zaobjeti. Zadnja stvar, ki so jo umirajoči na Rogu izpustili iz rok, preden so izpustili dušo, so bili rožni venci. Zeleni volk na teh križcih in jagodah nam pričuje, da so z božjim imenom na ustih padali v brezna. Vsaj za nekatere od teh ljudi tudi Cerkev priznava, da so bili mučenci, pričevalci s krvjo za krščansko vero. Toda, ali bi ne bilo treba ob mnogo več priložnostih in mnogo bolj premišljeno govoriti o tem, kaj nam danes ti mučenci pomenijo? Ali ne bi bilo treba govoriti predvsem o tem, da kristjan verjame, da ti ljudje živijo v Bogu, da imajo v njem popolno življenje, da more naša misel nanje najti pri njih energijo za pomembne in težke stvari v življenju? Ali verjamemo, da so ljudje, ki jih je pogoltnil 'slovenski Rog', na poseben način lahko z nami, da morejo sodelovati z našimi mislimi in našo voljo v naših dejanjih, če to želimo in prosimo? Da nas spremljajo, če nadaljujemo, kar je bilo dobrega v njihovem življenju? Zdi se, da naj bi bila za verujočega

človeka to osrednja vprašanja. Toda redko, prerediti jih slišimo.

Chesterton je neke zapisal, da svetniki niso mlačne cunje, ki bi se odrekle lastnemu življenju, marveč prav nasprotno: da so svetniki ljudje, ki so v kar največji možni meri izpolnili težnje svoje globinske narave, ustvarjene po Bogu. Da so torej svetniki tisti, ki so življenje živeli v kar največji meri, ki so izpolnili najbolj daljne možnosti svojega bitja. V smrti teh, ki so junija 1945 umirali na slovenskih moriščih, na tem velikem Rogu, je nekaj podobnega. Ta smrt je bila takšna, da so – vsaj mnogi med njimi – v zadnjih dneh, urah in minutah doživeli stvari, ki jih – če že ne približujejo svetnikom, vsekakor naredi za mnogo več kakor smo mi, današnji Slovenci.

Vse nas skrbi nizka rodnost Slovencev; toda ali ni globlje povezave med zaprtostjo do novega, prihajajočega življenja, in zaprtostjo pred resnico in klici nasilno pokončanih življenj? Tisti, ki goreče pozivajo k prvemu, z mlačnostjo pa gasijo drugo, naj pomislijo, kadar se oglašajo. Ali je mogoče ne kaznovano ignorirati takšno etično središče, kakor je Rog? Sveti Tomaž neke piše, da bo imel človek, ki ima napačen odnos do ustvarjenega bitja, slej ali prej tudi napačen odnos do Stvarnika tega bitja. Napačno ravnanje do ustvarjenih bitij vodi v praktično brezboštvo. Najsi bomo liberalci ali katoličani, duhovniki ali laiki: mlačen in plitek odnos do velikih stvari, ki jih zakriva slovenski Rog, pomeni praktičen ateizem, praktičen nihilizem. Če življenja, ki so bila pred nami, niso vredna pozornosti in usmiljenja, tudi življenje prihajajočega otroka, ki bo zahteval mnogo več, ni vredno nič.

Toda veliki liki slovenskega Roga, kadar – in kjer koli so umrli – Erlich, Grozde, Halas, Balantič, Hribovšek, – vsi ti nam imajo v resnici toliko povedati, toliko prenesti in izročiti! Kajti, da, resnično so z nami. Sveti Bernard je o tem zapisal stavek brezdane globine: Česa ne vidijo tisti, ki vidijo Njega, ki vidi vse?

Iz Demokracije

V svojem življenjepisu svete Monike, ki je bila »poganu žena in svetniku mati«, je profesor Janez Dolenc zapisal, da ljudski glas marsikatero našo mater prišteva med svetnice. Lahko da bodo v nebeški slavi dosegle ali celo presegle največje razglašene svetnice. Plemenitost njihovih duš vsaj malo zaslutimo, ko bremo, kar sta o svojih materah napisala Ivan Cankar in Janez Evangelist Krek. Druge slovenske matere so ostale skrite, ker ni bilo pisatelja, ki bi znal svetu odkriti lepoto in veličino njihovega življenja. Izredno veličino svoje matere Monike je opisal njen sin sveti Avguštin v svoji knjigi Izpovedi, ki sodijo med bisere svetovne književnosti. Po zaslugi hvalnega sina zgled svete Monike že skoraj 1600 let sveti na obzorju božje Cerkve.

Monika se je rodila okoli leta 311 v severnoafriški pokrajini Numidiji (sedanji Alžiriji) v krščanski družini. Poročila se je s poganom Patricijem v numidijskem mestu Tagaste. Mož je bil sicer dobrega srca, toda nagle jeze. Monika mu ni nikdar ugovarjala, dokler je bil jezen, temveč je vedno čakala, da se je umiril, in potem mu je povedala, kar je mislila. Tako se z možem nista nikdar sprla.

Monika je rodila dva sina: Avguštin in Navigija. Avguštin je bil izredno nadarjen otrok in starša sta želela, da bi postal profesor

govorništva. Poslala sta ga v šole. Ko je bilo Avguštinu šestnajst let, pa jima je zmanjkalo denarja in sin je eno leto ostal doma. V brezdelju se je predal vrtincu mladostnih zablod. Monika je neprestano jokala in molila, da bi se sin obrnil od razuzdanega življenja. Avgustin pa se je vdal tudi krivi veri manihejcev, ker ta ni grajala njegovega razbrzdanega življenja. Monika je vztrajno nadlegovala nekega izobraženega škofa, naj Avgustina vendar odvrne od krive vere in lahkomišelnega življenja. Škof je postal že nejevoljen in ji je rekel: »Pojdi in pusti me! Kakor resnično živiš, nemogoče je, da bi se otrok tolikšnih solz pogubil!« Monika je kasneje sinu povedala, da je ta odgovor sprejela tako, kot da bi bil glas z neba. Molila je neprestano in bila je trdno pre-

pričana, da bo uslišana. To se je uresničilo čez devet let. S svojo ljubeznijo in potrpežljivostjo je Monika dosegla, da se je njen mož dal krstiti, preden je umrl, ko je bilo Avguštinu sedemnajst let.

Avgustin je postal učitelj govorništva v Tagastu, Kartagini, nato pa v Rimu in Milanu. Tam so ga prevzeli govori škofa Ambrozija. V Milan je prišla za njim tudi mati in vdova Monika. Tudi ona je visoko cenila Ambrozijevo modrost in pobožnost. Ko je Ambrozij srečal Avgustina, mu je čestital, da ima tako mater. Ta je bila srečna, ko je videla, da se Avgustinovo srce vedno bolj odpira resnici. Ko je bil storjen odločilni korak - ko je sklenil dati slovo krivi veri in zgrešenemu življenju - je mati Monika prekipela od veselja. To je pesniško vzneseno opisal sin Av-

guštin v svojih Izpovedih.

Tam je popisana tudi njena smrt. Mati Monika je sinu Avguštinu povedala, da je smisel njene življenja izpolnjen.

»Eno samo je bilo, zaradi česar sem si želela pomuditi se še nekoliko med živimi, namreč, da bi videla tebe kot katoliškega kristjana, preden umrjem. To željo mi je Gospod Bog izpolnil več kot obilno, saj mi je dano, gledati v tebi celo božjega skušabnika, ki se je povsem odpovedal zemeljski sreči. Kaj torej še delam tu?« Njena pobožna duša se je ločila od telesa leta 367, ko je dopolnila šestinpetdeset let. Pokopali so jo v Ostiji.

Danes godujejo tiste redke Slovenke, ki jim je ime Monika ali Moni.

SILVESTER ČUK

Vprašujete ODGOVARJAMO

LOJZE KUKOVICA

V Katekizmu katoliške Cerkve sembral, da sakrament sv. zakona podeli zakoncem posebno milost, lastno prav zakonu. Kako je treba to razumeti? Ni to splošna Kristusova milost, ki jo podelijo vsi zakramenti?

Najprej vsi zakramenti podelijo posvečujočo milost in sicer to milost prvič podelijo, če je človek preje še ni imel, ali jo je že imel, pa jo je s smrtnim grehom zgubil, in mu jo povečajo, če jo je že prej imel. Tako, na primer, tisti, ki prejme krst, tedaj prvič prejme posvečujočo milost - to se pravi, da postane tedaj božji otrok, kar preje še ni bil. Poleg posvečujoče milosti, ki je vsem zakramentom skupna, pa podeli vsak sakrament še sebi lastno tako imenovano »zakramentalno milost«, ki podeli prejemniku tistega

zakramenta poseben, od Kristusa zaslužen milostni dar, ki prejemnika usposablja, da bo mogel vršiti dolžnosti prav tistega stanu in sicer ves čas življenja, za katerega je prejel tisti sakrament. Tako obstaja na primer zakramentalna milost krsta v tem, da bo novokrščenca ves čas njegovega novega življenja usposabljala - seveda, če bo pripravljen z milostjo sodelovati - da bo mogel živeti skladno z novim življenjem božjega otroka, ki ga je pri krstu prejel.

Tako je zakramentalna milost sv. zakona tista milost, lastna samo temu zakramentu, ki bo zakonca usposabljala, da bosta z božjo po-

močjo, torej s to milostjo, zmogla izpolnjevati ves čas zakonskega življenja tiste dolžnosti in bremena, ki so lastna prav zakonskemu stanu. To pomeni, da se bosta znala resnično ljubiti, veselo sprejemati otroke, ki jih jima bo Bog hotel dati in jih krščansko vzgajati, premagovati težave skupnega življenja, si znala velikodušno odpuščati morebitne žalitve in izpolnjevati vse ostalo, kar je lastno krščanskemu zakonskemu stanu.

Ta zakramentalna milost se jima bo podeljevala v obliki neprestanih dejavnih milosti, ki jih bosta prejemale ob vseh priložnostih, ko jih bosta potrebovala za to, da bosta mogla biti res dobra in odgovorna zakonca, kot sta si to obljubila, ko sta prejela sakrament svetega zakona.

P. CARLOS SANCHEZ

UMRL JE NADŠKOF DR. ALOJZIJ ŠUŠTAR

V petek, 29. junija 2007, na praznik apostolov Petra in Pavla je v Zavodu sv. Stanislava v Šentvidu nad Ljubljano umrl upokojeni ljubljanski nadškof in metropolit, msgr. dr. Alojzij Šuštar.

Nadškof Šuštar se je rodil 14. novembra 1920 v vasi Grmada nad Trebnjem očetu Alojziju in materi Mariji, rojeni Kukenberger kot prvi izmed desetih otrok. V tistem času je njegova rojstna vas sodila v župnijo Dobrnič. Krščen je bil v isti župniji kakor pred 123 leti svetniški kandidat škof Friderik Baraga. Ko je v Trebnjem končal pet razredov ljudske šole, so ga starši zaradi izredne nadarjenosti in pridnosti poslali v Škofovo zavode v Šentvid nad Ljubljano. Ta ustanova je pomembno zaznamovala njegovo življenjsko pot, saj je tam preživel kar osem let. Leta 1940 je maturiral z odliko.

BOGOSLOVEC IN DUHOVNIK

Po maturi je vstopil v ljubljansko bogoslovno semenišči in na Teološki fakulteti končal prvi letnik filozofskega študija. Jeseni leta 1941 ga je ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman poslal v Rim v znani zavod Germanik, kjer je na bližnji papeški univerzi Gregorijani končal filozofske in teološke študije. Dne 27. oktobra 1946 je bil v Rimu posvečen v duhovnika in na praznik vseh svetih (1. novembra 1946) je tam daroval novo mašo.

Po dosegu licenciata iz filozofije in doktorata iz teologije je zaradi tuberkuloze s pomočjo prijateljev in dobrotnikov odšel na zdravljenje v Švico. V času bivanja v Švici je sprejemal vedno odgovornejše službe. Poleg profesure je bil tudi referent za tisk pri Švicarski škofovski konferenci. Od 1971 do 1976 je opravljal pomembno službo stalnega tajnika Sveta evropskih škofovskih konferenc (CEE) s sedežem v St. Gallnu.

SPET V DOMOVINI - NADŠKOF

Leta 1977 se je vrnil v domovino. Dne 23. februarja 1980 je bil imenovan za ljubljanskega nadškofa in metropolita, 13. aprila 1980 pa je v ljubljanski stolnici sv. Nikolaja prejel škofovsko posvečenje. Njegovo škofovsko geslo je bilo Božjo voljo spolnjevati. Nadškof Šuštar je 13. aprila 2005 obhajal 25. obletnico škofovskega posvečenja, 27. oktobra 2006 pa biserno sv. mašo oziroma 60. obletnico duhovniškega posvečenja. Leta 1982 je bil po vojni prvi škof, ki je iz Slovenije prišel na dušnopastirski obisk med nas v Argentino.

JANEZ PAVEL II. V SLOVENIJI

Ob birmah in drugih slovesnostih je obiskal večino župnij v nadškofiji. V času njegove škofovske službe smo maja leta 1996 doživeli prvi obisk papeža Janeza Pavla II. v Sloveniji. Na njegovo pobudo je bila 20. junija 1983 v okviru Jugoslovanske škofovske konference ustanovljena Slovenska pokrajinska škofovska konferenca,

ki je 20. februarja 1993 nadaljevala delo v samostojni Slovenski škofovski konferenci (SSK). Bil je član različnih mednarodnih komisij, svetov in odborov, večkrat pa jih je tudi sam vodil.

ZA SVOBODNO IN SAMOSTOJNO SLOVENIJO

Znana so bila njegova prizadevanja pri osamosvajanju Slovenije, k čemur so veliko prispevala poznanstva v tujini, ki so se stekala v času, ko je bil v Švici in ko je deloval kot tajnik Sveta evropskih škofovskih konferenc. Obdobje od leta 1990 naprej je bilo zelo razgibano. V tem času je prišlo do plebiscita, razglašena je bila samostojna Republika Slovenija, zgodila se je desetdnevna vojna, prišlo pa je tudi do mednarodnega priznanja naše samostojnosti. Nadškof Šuštar se je ves čas dejavno vključeval v to dogajanje, še posebej v vojni za Slovenijo. Tedaj je bilo v tujino poslanih veliko sporočil (faksov), sprejemal pa je tudi različne tuje delegacije. Uporabljal je osebna (mednarodna) poznanstva, da bi tako pripomogel k čimprejšnjemu končanju vojne. Nadškofova državotvorna dejanja so bila izrednega pomena za nastajanje samostojne države Slovenije in za oblikovanje njene identitete.

Ko je bil kot ljubljanski nadškof pred desetimi leti upokojen in je na njegovo mesto prišel nadškof dr. Franc Rode, se je preselil v Zavod sv. Stanislava v Šentvid nad Ljubljano.

Od upokojitve dalje se je veliko posvečal molitvi.

Po Oznaniu

Sveta maša in pogreb

V Ljubljani so se v ponedeljek, 2. julija 2007, od pokojnega upokojenega ljubljanskega nadškofa in metropolita dr. Alojzija Šuštarja množice vernikov poslovile s slovesno mašo zadušnico na Pogačarjevem trgu pred

FOTO: GAŠPER FURMAN

stolnico in nato pokopom v stolnici.

V preteklih dneh se je v Zavodu sv. Stanislava in v stolnici poslovilo okrog 20.000 ljudi, na maši zadušnici pred ljubljansko stolnico pa so ob treh kardinalih: Rodetu, Bozaniću in Puljiću prišli še vsi slovenski škofje ter upokojeni škof dr. Ivo Fuerer iz Švice in škof Maximilian Aichern iz Avstrije, beograjski nadškof Hočevar in upokojeni beograjski nadškof Perko, okrog 300 duhovnikov iz vseh slovenskih škofij, zamejstva in zdomstva ter – kljub deževnemu vremenu – okrog 3.000 ljudi. Prišli so tudi predstavniki političnega, kulturnega, družbenega, vzgojnega, gospodarskega in javnega življenja: predsednik Vlade, Državnega zbora in Državnega sveta, Vrhovnega sodišča, ministri, evropski in državni poslanci, predstavniki evangeličanske in pravoslavne Cerkve ter drugih Cerkva in verskih skupnosti.

Iz nadškofijskega poslopja je krenil sprevod škofov in najožje asistence najprej v stolno cerkev sv. Nikolaja, se ustavil pred odrom s pokojnim nadškofom Alojzijem Šuštarjem, nato pa je krenil s krsto pokojnega na Pogačarjev trg pred stolnico, kjer so že bili zbrani duhovniki in množica, ki je prišla na pogreb. Med tem so zvonili stolniški zvonovi, zapel pa je tudi Stolni mešani pevski zbor in zbor

Anton Foerster pod vodstvom prof. Jožeta Trošta, kasneje pa še duhovniški oktet »Oremus«.

Somaševanje je vodil kardinal dr. Franc Rode. Na začetku maše je vse pozdravil ljubljanski nadškof Uran, med mašo je imel homilijo kardinal Rode. Pogreb je vodil ljubljanski nadškof in metropolit msgr. Alojz Uran. Tajnik apostolske nunciature msgr. dr. Kevin Randall je prebral brzojavko papeža Benedikta XVI., nato pa so pogrebne nagovore imeli v imenu Cerkve na Slovenskem predsednik Slovenske škofovske konference ljubljanski nadškof in metropolit msgr. Alojz Uran, v imenu državljanov in državljanek Republike Slovenije predsednik Vlade Republike Slovenije g. Janez Janša. V imenu prve demokratične slovenske vlade s katero je rajni nadškof posebno sodeloval ob osamosvajanju Slovenije, je spregovoril njen tedanji predsednik g. Lojze Peterle, v imenu švicarskih prijateljev in Sveta evropskih škofovskih konferenc dr. Ivo Fuerer, sedaj upokojeni škof iz Sankt Gallna. Poslovilni govor sta imela tudi zagrebški nadškof in predsednik Hrvaške škofovske konference kardinal Josip Bozanić in predsednik Škofovske konference Bosne in Hercegovine in sarajevski nadškof kardinal Vinko Puljić. Od svojega rojaka so se poslovili tudi župljani

Trebnjega in Dolenjske. V imenu vseh je spregovoril ključar Janez Smolič.

Nato je ljubljanski ordinarij g. nadškof Alojz Uran opravil obred poslednjega priporočanja in slovesa. Navzoči škofje in duhovniki so zapeli poslovilni spev »Pridite na pomoč svetniki Božji«. Po molitvah je šel sprevod s kanoniki, škofi in kardinalom v stolnico k zadnjemu počivališču gospoda nadškofa Alojzija Šuštarja, ki je v kapeli sv. Janeza Nepomuka. Za krsto so šli ob nadškofih in škofih ter duhovnikih še domači in sorodniki. Vsi ostali duhovniki in božje ljudstvo pa so ostalo na svojih mestih in spremljalo z molitvijo in pesmijo poslovilni obred.

V imenu državljanov in državljanek Republike Slovenije PRESEDNIK VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE GOSPOD JANEZ JANŠA

Eminence, ekscelence, duhovniški zbor, državljanke in državljani!

Najpomembnejši del škofovskega grba pokojnega dr. Alojzija Šuštarja je – kot je bilo danes že velikokrat omenjeno – pšenično zrno. V tem izboru najdemo najgloblje sporočilo njegovega življenja...

Poleg bogate duhovne zapuščine, o kateri so v teh dneh spregovorili njegovi sobratje duhovniki, štejejo k tej dediščini še posebej njegova prizadevanja za

spoštovanje človekovih pravic in njegova državotvorna dejanja. Ta so bila izrednega pomena za nastanek samostojne države Slovenije in za oblikovanje njene identitete. Dr. Alojzij Šuštar jih je prispeval v času usodnih odločitev in pospešenega zorenja naroda. Naroda, ki mu je pripadal z vsem svojim srcem in ki mu je tudi v svoji oporoki namenil poslednjo misel, ko je izrazil svojo željo, »da bi slovenski narod ohranil in poglobil katoliško vero, zvestobo Cerkvi in svojo narodno samobitnost in zavest.«

Njegova podpora spoštovanju človekovih pravic je bila jasno izražena v času slovenske pomladi, ko so po slovenskih cerkvah molili za nas, ki smo bili zaprti na Metelkovi. Predstavniki Komisije Pravičnost in mir pa so aktivno sodelovali v Odboru za varstvo človekovih pravic. Potem ko je slovenska pomlad rodila prve sadove demokracije in po prvih svobodnih volitvah, je nadaljeval s prizadevanji za spravo med narodom...

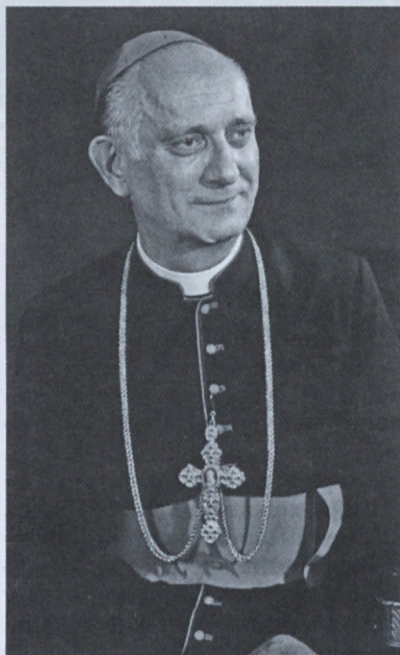
Adventni tedni leta 1990 so bili za slovenski narod še posebnega pomena. To je bil advent slovenskega naroda. V tistih dneh se je dopolnil čas za samostojno državo.

Slovenska škofovska konferenca je na svoji redni seji 11. decembra 1990 posebno pozornost posvetila odločitvi Skupščine Republike Slovenije za plebiscit. Takrat je bila sprejeta izjava z naslovom Zrelo, modro, pogumno.

Najpomembnejši del te izjave se glasi: »Odločitev za samostojno Slovenijo, ki jo bomo s svojo udeležbo na plebiscitu in z glasovanjem potrdili, je izredno pomembno dejanje za prihodnost slovenskega naroda. Čeprav se zavedamo, da naša pot v prihodnost ne bo lahka in da bo zahtevala velika prizadevanja za duhovno, družbeno in gospodarsko prenovu, odločno zavračamo vsako širjenje malodušja, strahu ali obupanosti. Pošteno in iskreno delo vseh prebivalcev Slovenije, zaupanje v lastne moči in Božjo pomoč je edina prava pot v prihodnost.«

Nadškof dr. Alojzij Šuštar je

nato v posebni izjavi na nacionalni televiziji 20. decembra 1990 – tik pred glasovanjem – ponovno povabil kristjane in vse druge, da se udeležijo plebiscita in glasujejo ZA samostojno Slovenijo. Takole je dejal: »Vabim vse kristjane pa tudi vse druge, da se udeležijo glasovanja in s svojim DA potrdijo življenjsko moč in ustvarjalno politično voljo slovenskega naroda. Storimo vse, da bo plebiscit uspel.

Ne dajmo se begati od različnih govoric, groženj in črnoGLEDIH napovedi ... Na četrto adventno nedeljo se bo letos izpolnilo stoletno pričakovanje slovenskega naroda.«

Priprave na razglasitev samostojne države Slovenije so se po odlično uspelem plebiscitu vedno bolj intenzivno nadaljevale. Nadškof Šuštar je sprejemal različne obiske iz tujine pa tudi mnoge predstavnike domačega političnega življenja. Nobenega obiska ni odklonil, z vsemi se je pogovarjal in v teh pogovorih iskal predvsem tisto, kar je različne politične opcije povezovalo med seboj.

Slovenska škofovska konferenca je ob razglasitvi samostojne Slovenije pripravila posebno izjavo, v kateri je povabila vernike k molitvi in odgovornemu vklju-

čevanju v graditev mlade države. Po razglasitvi samostojne države Slovenije 25. junija je naslednji dan na slovesnem praznovanju (26. junija 1991) nadškof dr. Alojzij Šuštar preko simbolične blagoslovitve slovenske lipe blagoslovil tudi novorojeno slovensko državo. Ta je bila praktično napadena še isti dan. Zato je 27. junija 1991 nadškof dr. Alojzij Šuštar poslal telegram sv. očetu Janezu Pavlu II. (»Sveti oče, oborožene sile Jugoslovanske zvezne vojske so začele okupacijo Republike Slovenije. Zelo bi bili veseli vašega poziva k pravičnosti in miru.«) in ta je že naslednji dan, (28. junija 1991) javno omenil slovenska prizadevanja za samostojnost ter pozval k pravičnosti in miru.

Istočasno je nadškof dr. Alojzij Šuštar prosil predsednika Sveta evropskih škofovskih konferenc, kardinala Martinija za moralno pomoč in solidarnost škofovskih konferenc.

Izrednega pomena je bilo takrat, da se je večina škofovskih konferenc v Evropi, pa tudi v Kanadi in Združenih državah Amerike hitro oglasila ter izrazila svojo solidarnost s slovenskim narodom, podprla njegova prizadevanja za svobodo in pozivala vlade v svojih državah, naj se zavzamejo za Slovenijo.

Slovenski rojak, dr. Alojzij Ambrožič, takratni torontski nadškof, se je takoj v posebnem pismu obrnil na kanadskega ministrskega predsednika in na sredstva javnega obveščanja. V tem pozivu je zapisal nekaj, kar je zaleglo. In sicer: »Z vedno večjo zaskrbljenostjo in strahom sledim dogajanjem v Sloveniji, deželi, kjer sem se rodil. Vabim vse, ki varujejo lastno svobodo, naj podprejo željo po svobodi tistih, ki so v resni nevarnosti, da jo bodo izgubili.«

V osamosvojitveno dogajanje in v čim prejšnje priznanje Slovenije pa so se vključevali tudi naši rojaki v zamejstvu in po svetu in slovenski izseljenski duhovniki po teh deželah. Dne 3. julija 1991 so nadškofu dr. Alojziju Šuštarju poslali telefaks, v katerem so med drugimi zapisali: »V deželah, kjer

živimo, si prizadevamo prebuditi čut odgovornosti pred Bogom za zaščito človeških življenj v Sloveniji in za vzpostavitev miru. Zato zastavljamo ves svoj vpliv, da vodilni in vse naše okoliže prisluhne na plebiscitu izraženi volji slovenskega naroda in odločitvam demokratično izvoljenega slovenskega vodstva o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije ter to voljo slovenskega naroda in njegove legitimne oblasti prizna in podpre.«

Pogumna prizadevanja dr. Alojzija Šuštarja so se nadaljevala tudi po uspešni obrambni vojni, ko si je Slovenija prizadevala za mednarodno priznanje. Rezultat teh naporov je bila najava priznanja Slovenije kot samostojne države, ki jo je Sveti sedež sporočil evropski javnosti 20. decembra 1991. Uresničena je bila 13. januarja 1992. Zgodnje priznanje Svetega sedeža je bilo velikega pomena za ostala priznanja, ki so temu sledila in za vključevanje mlade slovenske države v mednarodno skupnost...

V imenu švicarskih prijateljev in Sveta evropskih škofovskih konferenc (CCEE) - DR. IVO FUERER, upokojeni škof iz Sankt Gallna.

Po končani drugi svetovni vojni se Alojzij Šuštar ni mogel vrniti v domovino. To je bila gotovo izguba za Slovenijo, hkrati pa velika pridobitev za Švico in Evropo.

Še danes, 30 let po njegovem odhodu iz Švice, mnogi ljudje o njem govorijo z veliko hvaležnostjo. Bil je priljubljen dušni pastir, voditelj duhovnih vaj in govornik. Takoj si je pridobil zaupanje poslušalcev in jim je bil vedno na voljo.

Bil je iskan sogovornik politikov. Vse do svoje smrti je bil povezan z nekdanjim zveznim predsednikom švicarske konfederacije, gospodom Furglerjem, ki se današnjega pogreba žal ni mogel udeležiti.

V Churu je bil Šuštar profesor moralne teologije in ravnatelj bo-

goslovnega semenišča. Mnogi duhovniki so mu hvaležni za vse, kar so od njega prejeli.

Podrugem vatikanskem koncilu ga je škof Vonderach v Churu imenoval za škofovega vikarja in mu zaupal nalogo, naj koncilska navodila in spodbude prenese v škofijo. Šuštar je takoj spoznal, da je to skupna naloga vseh škofij, toda zastavljeni cilj v trijezični Švici ni bil preprosto dosegljiv. Skupaj z njim in s kasnejšim baskelskim škofom Otto Wüstem smo se posvečali temu izzivu, iz katerega se je leta 1972 razvila sinoda. V tistem prelomnem času je Alojz Šuštar za Švico zastavil veliko svojih darov, ki mu jih je Bog velikodušno naklonil.

Delovanje Alojza Šuštarja ni bilo omejeno samo na Švico. Leta 1969 so se evropski škofje zbrali v Churu na 2. simpoziju s ciljem, da bi doživetja in izkušnje pristne in živete zbornosti s koncila posredovali Evropi. Kot sad simpozija se je formiral Svet evropskih škofovskih konferenc (CCEE). Njegov prvi predsednik je bil sedanji kardinal Etschegaray, uradni tajnik pa Alojzij Šuštar. Iz političnih razlogov je bil sedež tajništva v nevtralni Švici. Škofje, iz vsake dežele en zastopnik, so se srečevali vsako leto, vsaka tri leta pa je bil organiziran tudi simpozij s približno 100 udeleženiimi škofi. Alojz Šuštar se je od vsega začetka prizadeval za ekumensko sodelovanje in je gojil dobre odnose s Konferenco evropskih cerkva (KEK). Stiki tega sveta (CCEE) segajo od protestantov v Španiji do današnjega moskovskega in vsega ruskega patriarha Aleksija II.

Ko je Šuštar leta 1977 zapustil Švico, sem smel njegovo delo nadaljevati jaz. Alojz Šuštar je bil dragocen pomočnik in nekaj let kot ljubljanski nadškof tudi podpredsednik CCEE.

Cerkev v Švici in v Evropi stoji ob njegovem grobu in se Bogu zahvaljuje za vse, kar nam je po pokojnem podaril. Dragi Alojz, potrebujemo duha, kakršnega si ti imel.

Iz RKC.si

Revija Mladika Literarni natečaj 2007

1. Revija Mladika razpisuje XXXVI. nagradni literarni natečaj za izvirno še neobjavljeno črtico, novelo ali ciklus pesmi.
2. Na razpolago so sledeče nagrade: PROZA: prva nagrada - 400 €; druga nagrada - 300 €; tretja nagrada - 250 €. PESMI: prva nagrada - 200 €; druga nagrada - 150 €; tretja nagrada - 100 €.
3. Rokopise je treba poslati v dveh čitljivo pretipkanih izvodi (format A4) na naslov MLADIKA, ulica Donizetti 3, 34133 TRST, do **1. DECEMBRA 2007**. Rokopisi morajo biti opremljeni samo z geslom ali šifro. Točni podatki o avtorju in naslov naj bodo v zaprti kuverti, opremljeni z istim geslom ali šifro. Teksti v prozi naj ne presegajo deset tipkanih strani, ciklus poezije pa naj predstavlja samo izbor najboljših pesmi (največ deset).
4. Ocenjevalno komisijo sestavljajo: pisatelj Alojz Rebula, prevajalka prof. Diomira Fabjan - Bajc, pisateljica Evelina Umek, prof. Marija Cenda ter odgovorni urednik revije Marij Maver. Mnenje komisije je dokončno.
5. Izid natečaja, ki je odprt vsem, ne glede na bivališče, bo razglašen ob slovenskem kulturnem prazniku – Prešernovem dnevu – na javni prireditvi in v medijih. Vsi teksti ostanejo v lasti Mladike. Nagrajena dela bodo objavljena v letniku 2008. Objavljena bodo lahko tudi nenagrajena dela, za katera bo komisija mnenja, da so primerna za objavo.

Rokopisov ne vračamo!

Zakaj življenje?

PETER KREČIČ

Morda se komu zdi nesmiselno govoriti o življenju, ga postaviti v središče zanimanja, saj je življenje običajna beseda, nekaj, kar je samo po sebi razumljivo, naša osnovna vsakdanjost, tako kot zrak, voda in kruh. Toda na višku zahodne civilizacije je samo življenje postavljeno pod vprašaj, saj postaja vedno bolj negotovo in vprašljivo.

Ugotavljamo, da naravni tek življenja ne teče več sam po sebi in se je treba zanj jasno opredeliti, da mnogim življenje ne predstavlja vrednoto, za katero bi se trudili in bi jim predstavljalo bistveno vrednoto. Zato se želimo vprašati, kaj naj bi bilo življenje, kako naj postane vrednota in kakšen odnos imajo posamezni družbeni sloji do njega. Kaj pomeni polno živeti, kaj je življenje za mlade, kaj je za družine, kaj je za starejše? Kako in kje bi ga morali utemeljiti, da bi postalo nekaj, kar bi zares zanimalo ljudi, da bi se o njem pogovarjali, zanj opredelili, preprosto, zakaj je vredno življenje in zakaj se zanj truditi?

V družbi je zelo razširjena miselnost imeti čim več, čim več uživati, biti pomemben, potovati, si privoščiti ali pa vegetirati in se nekam zavleči. Pri tem se moramo zavedati, da se je v zadnjih stoletjih merilo presojanja bivanja iz Božje objektivnosti preneslo na ljudi, kot da si sami moremo postavljati merila, da sami odločamo o vsem in o sebi in tudi da imamo v sebi moč za vse življenjske okoliščine, tudi za preizkušnje, težave, napore. Ob tem pa se širi vrtoglavi pohod kaosa in utapljanja v predrazumsko, v sanjske blaženosti, v to, kar bi lahko imenovali neživljenje ali vegetiranje, čeprav je v dokajšnji meri povezano tudi z nekakšnim užitkom. Poleg tega pa se pojavlja vse več ogroženosti: ekološka, narodna, kulturna. Anton Štrukelj pravi v knjigi *Izberi življenje*, da je sijaj kulture smrti hudičevo slepilo. /*Izberi življenje*, 13/. Ko ni več

Boga, zavladajo bogovi in zemlja potegne v svoje brezno. Ljudje pa se postavijo proti svoji resnici.

Zanimiv je razvoj naše civilizacije. Najprej je vzpostavila telesno duhovno harmonijo, potem pa enostransko solirala s prevlado razuma, svobode ter zakonov narave in tehnike. V ospredje stopa 'samostojni' človek, ki je pretrgal popkovo z Bogom. Ta je s svojim 'pogumom' vzel v roke svojo usodo in želi po svoje postaviti poti življenja ter cilje bivanja. S tem pa se je zgodilo z njim tako kot s prvim človekom, da si je začel žagati vejo življenja, na kateri je sedel. Svetopisemska pripoved govori o drevesu življenja sredi raja, od katerega ni bilo dovoljeno človeku jesti. Vendar je prepovedan sad naj-

bolj sladek in hudobni duh je silil človeka prav v to, da prestopi krog svojega življenja ter s tem podre temeljno harmonijo, za katero je bil ustvarjen. S tem prelomom zapiranja in povezave s Stvarnikom je človek postal ogroženo in osamljeno bitje, zabrisal se je temeljni cilj njegovega življenja, sreča v prijateljstvu z Bogom, razbili so se tudi njegovi odnosi: in se umazali s sebičnostjo ter nasiljem. V človeku so se naselili strah in negotovost, pa tudi krivda, ki jih je začel zakrivati in tlačiti na različne načine. Zamajal se je sam temelj bivanja, življenje. Toda Božji navdihi s tem niso prenehali, Bog je deloval po vesti ljudi in po svojih poteh, vendar je bilo njegovo razsvetljenje zelo zakrito. Kljub temu je prišlo do novega posega, do učlovečenja Božjega Sina, ki je človeštvu konkretno razodel resnico o življenju in ljubezni, ki ga podpira. Z darom trpljenja in smrti je premagal smrt ter neživljenje in z vstajenjem prinesel človeštvu novo moč za življenje. V vstajenju od mrtvih je predstavljen cilj, zakaj je življenje vredno, da ga sprejmemo. Vstali Kristus živi v moči Svetega Duha v Cerkvi in v svetu kot nenehen vir življenja in kot cilj, h kateremu je usmerjeno vsako življenje. V njegovi zmagi nad smrtjo v polnosti žari pomen in smisel življenja. Zato je krščanstvo vse od svojega začetka tako jasno na strani življenja in želi biti tako tudi v današnjem času, ko je postavljena pod vprašaj tudi sama vrednota življenja. Zato je to tudi prednostna naloga kristjanov in vseh ljudi dobre volje. Papež Janez Pavel II. je v svoji okrožnici *Evangelij življenja* poudaril, da je skrb za življenje za današnjo Cerkev in človeštvo tako temeljnega pomena, kot je bila pred sto leti skrb za socialno pravičnost in ekonomsko preživetje. Zavezanost življenju in osmišljanje življenja postaja ena temeljnih nalog današnjih kristjanov. Gre za predanost tistemu, ki nam je podaril življenje in v katerem bo tudi življenje izpolnjeno. O pomenu življenja je spregovorila tudi slovenska sinoda z glavnim naslovom: *Izberi življenje*. Nanjo smo žal kar malo pozabili.

Iz tednika *Novi glas*

Slovenska domovinska zavest na gnilih koreninah

MIRA CENCIČ

Večkrat se sliši tudi iz visokih političnih vrhov in medijev, da smo Slovenci nestrpni, ksenofobi, netolerantni, kar se lahko razume domišljavi nacionalisti, krivični do 'tujerodcev' do take mere, da bi po stališčih nekaterih morale urejati naše notranje zadeve (vprašanje Romov, izbrisanih) evropske institucije.

Takih stališč in pojmovanj ni mogoče utemeljiti z zgodovinskim položajem Slovencev, saj v ušesih še zvenijo Gregorčičeve besede: *»Le vstani, ubogi narod moj, do danes v prah teptan, ...«*

Po drugi strani pa nas razmere in odnosi opozarjajo na premajhno narodno zavest. Zapostavljamo se, podcenjujemo, pačimo svoj materni jezik. Vsaka še tako obrobna priloženost je dobrodošla za posploševanje, kritikarstvo in poniževanje.

Beremo pa tudi jamranje o neprepoznavnosti Slovenije v svetu, o dejstvu, da se v prazničnih dneh razobešajo slovenske zastave mnogo redkeje, kot so se v prejšnjem obdobju jugoslovanske, da mladi ne poznajo narodne zgodovine in tako dalje. Pri vsem tem se človeku zdi, da še vedno velja, kar je že Prešeren opozarjal: *»Kar ni tuje, zaničuješ, starih šeg se zgublja sled, pevcov tvojih ne spoštuješ, za dežele čast si led!«*

Razmisliti je potrebno, od kod to neskladje glede narodne zavesti, ki sega od očitkov šovinizma do očitnega internacionalizma. Nekoliko prispeva k razumevanju teh pojavov vpogled v to, kako smo razvijali slovensko narodno zavest pri pouku zgodovine.

Zgodovina je najobčutljivejši predmet, ki se hitro odziva na politične in družbene spremembe, zato dokaj realno predstavlja, kakšnega slovenskega človeka so želeli oblikovati naši oblastniki v državah, ki smo

jim pripadali, in režimih, ki so nam vladali. Zgodovinski pregled učbenikov in učnih načrtov za osnovno šolo nam daje presenetljive ugotovitve.

Učbeniki prinašajo posamezna berila z družbeno vsebino že v času prosvetljenstva. Sestavki poučujejo, da sreča doleti le delavne ljudi, če vdano in pohlevno služijo svojemu gospodarju. Ljubezen do domovine pa je potrebna, da delamo to, kar je domovini v korist (1778).

Prvi zgodovinski sestavki (1850) pa opozarjajo na nespametnost kmečkih uporov in revolucionarnega vrenja, poveljujejo ponižnost ter vdanost habsburški vladarski hiši.

S šolskim zakonom iz leta 1869 so uvedli zgodovino kot samostojen učni predmet. Določilo, naj učenci dobijo pregled pomembnih dogodkov iz svoje domovine, je odprlo šolska vrata domovinoslovju. Narodno prebujenje, domoljubno pesništvo, razvoj znanstvene zgodovine in izobraženost narodno zavernih učiteljev so spodbujali izbor tiste vsebine, kjer so učenci spoznali preteklost svoje domačije in svoje domovine, ki razvija »najdražji čut, ljubezen do domovine«.

To je bil nedvomno pomemben čas za razvoj narodne kulture in narodne zavesti, čeprav v okviru 'mačehe' Avstrije. V novi državni skupnosti, kraljevini Jugoslaviji, ki je bila za mnoge upanje narodne rešitve,

je prišlo do trpkega razočaranja. Ta država je hotela zvariti iz pisane, narodne, verske in jezikovne množice en narod. Slovenska šola je tako dobila nalogo vzgajati vrle jugoslovanske državljane.

Učni načrti (1926, 1927, 1933) predpisujejo, da se učenci seznanjajo s preteklostjo jugoslovanskega naroda in oblikujejo zavest o državnem narodnem edinstvu, zavest o jugoslovanski naciji in pripravljenost za izvrševanje državljskih dolžnosti. Slovenci smo veljali za pleme brez svoje zgodovine, zato so se učenci učili večinoma le o srbskih junakih, da bi predmet, kolikor se da, prispeval k jugoslovanskemu unitarizmu.

Ko je učiteljem uplahnilo navdušenje nad novo jugoslovansko tvorbo, so začeli v svojih združenjih s pogumnimi kritikami in polemikami. Z načelom otrokove bližine in domačijskosti so uvažali, mimo uradnih načrtov, domačo zgodovino z utemeljitvijo, da mora otrok vzljubiti najprej svoj mali košček zemlje, v katerem se je rodil, da bo resnično vzljubil svojo domovino in bo le tako zmožen širše domovinske ljubezni. Iz teh pobud se v zadnjem desetletju jugoslovanske kraljevine vrnejo v šolo tudi teme iz slovenske narodne preteklosti, ki krepijo narodno zavest in vzbujajo željo po spremembi državne tvorbe, ki so ji pripadali.

Konec prihodnjic - Iz tednika Novi glas

Kozmonavti bi ostali v vesolju

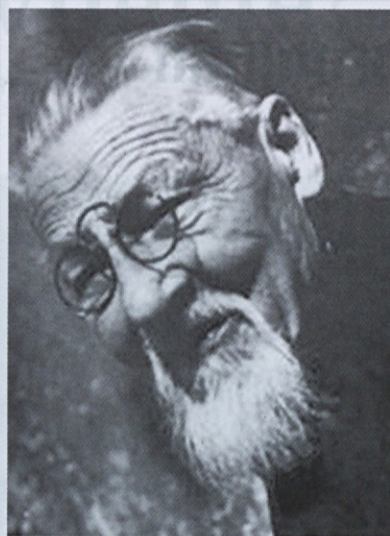
Ruski vesoljci bi najraje ostali kar v vesolju, saj je vrnitev na Zemljo del službe, ki jo najbolj sovražijo. Kozmonavti namreč potrebujejo več tednov, da si popolnoma opomorejo od bivanja v vesolju. Mišična masa se zmanjša in astronomi se morajo tako rekoč naučiti ponovno hoditi.

Po mnenju enega ruskih astronautov pa je najlepši del poti v vesolje pogled iz vesoljske rakete na 350 kilometrov oddaljeno Zemljo.

Iz Ministranta

O postopku za Plečnikovo beatifikacijo

Javni pogovor o smiselnosti postopka za Plečnikovo beatifikacijo lahko razbremenimo napetosti v luči kriterijev, ki osvetljujejo odnos med umetnostjo in svetostjo, ker ti dve stvarnosti nista istega reda. To pomeni, da svetost sama po sebi ne prispeva h kakovosti umetniškega dela, in obratno: umetniško delo, ki ga ustvari svetniška osebnost, zaradi svetosti ustvarjalca ni v ničemer okrnjeno. Cerkev se je z uveljavitvijo načela II. vatikanskega koncila o avtonomiji zemeljski stvarnosti odrekla vsakršnemu ideološkemu vrednotenju umetnosti. Podobno razlikovanje smemo pričakovati tudi od sodobnih

intelektualcev, da bodo osvobojeni pomislekov o svetosti kot moteči prvini svobodnega umetniškega ustvarjanja.

Dosedanji polemični pogovor ima svoje ozadje v realni možnosti

polaščanja Plečnikove osebnosti in njegovega dela in manipulaciji z vsem, kar je povezano z njegovim imenom. Pred to skušnjavo ni vnaprej obvarovan nihče, ki ga na Plečnika vežejo kakršni koli interesi. Ker je bil Plečnik umetnik, pripada svetu umetnosti. S tega vidika bi bilo nedopustno, če bi njegovo umetniško veličino presojali s kriteriji svetosti. Plečnik pa je pripadal tudi katoliškemu občestvu, zato ne bi bilo prav, če bi svet kulture to občestvo omejeval pri njegovih postopkih za prepoznavanje tistega, kar je za to občestvo bistveno, to pa je svetost. Kakor mora katoliško občestvo zapati svetu kulture, da bo po svojih avtonomnih kriterijih vrednotilo Plečnikovo umetnost, tako mora tudi svet kulture zapati Cerkvi, da bo po svojih avtonomnih kriterijih presojalo svetost Plečnikove osebnosti.

dr. ANDREJ SAJE
tiskovni predstavnik SSK

VICKINA MOLITEV

Medžugorsko izkustvo italijanskega Slovenca DragaStoke, objavljeno v zbirki kratkih črtic z naslovom »Začeti znova« (Trst 2006), str. 89-93. Črtica v knjigi je med vsemi najdaljša. Pripoveduje o tem, kako je avtor s soprogo Anamarijo leta 2003 obiskal Medžugorje.

Z Anamarijo sva se napotila proti kraju prvega Marijinega prikazovanja. Prijazni domačini so nam radi pokazali pot na namenjeni kraj, radi tudi kaj povedali o svojem kraju in vsem, kar se v njem dogaja.

Prišla sva do zadnje vasice pod goro prikazovanja. Na nekem dvorišču zagledam gručo ljudi. Približava se jim. Na stopnicah lepo urejenega dvorišča s trtnim latnikom in rožami v vazah vidiva nekaj novega, posebnega: ženska srednjih let moli z rožnim vencem

v roki, se z nekom pogovarja, se smehlja, pa spet zresni, skloni glavo in moli. Globoka tišina vse naokrog in na desetine in desetine pogledov uprtih v njo, ki moli.

Potem pa se od nekoga, ki je visoko proti nebu, poslavlja, se ponovno smehlja in komaj slišno dahne: »Hvala.« Potem se je množica ljudi, ki je z žensko molila, zgrnila okrog nje, ji stiskala roko v pozdrav, jo objemala, jo poljubljala. V glavnem so bili v gneči Angleži ali Amerikanci, morda Irci. Ni me zanimalo to, zanimalo me je le, kdo je tista ženska srednjih let. Umaknil sem se v bližnjo trgovinico s spominčki in poln radovednosti vprašal:

»Kaj pa se dogaja tam zgoraj, na dvorišču tam zgoraj?« »Vicka je, Vicka, ki se pogovarja z Marijo« »Z Marijo, božjo Materjo?« sem ves začuden vprašal prijazno dekle. »Da, z Marijo, majko božjo,« mi je

mlado dekle odvrnilo in dodalo: »Kaj se temu tako čudite, še vedno se z njo pogovarja kot takrat, ko jo je prvič videla leta 1981.« »Vedno, vsak dan, vsak teden?« rinem s svojimi vprašanji v mlado dekle. »Zares?« »Če hočete verjeti, v redu, če ne verjamete temu, vaša

stvar. Nihče ni prisiljen, da v to verjame.«

Začudil sem se odgovoru mlade dekleta, tako kot sem se začudil samemu sebi, da sem nad pravkar opazovanim prizorom na dvorišču postal tako silno, tako nenavadno radoveden. Bil sem tako skeptičen in tako pretresljivo radoveden nad vsem doživetim, da bi kar naprej spraševal ljudi okrog sebe, domačine, angleške romarje, mimoidoče.

»Se meni sanja, norim, ali je vse to nekaj tako normalnega, kot je normalno za mlado dekle, za domačine pod Crnico, kjer se je šestim otrokom pred davnimi dvaindvajsetimi leti prikazal božja Mati?«

Zbeganih, skeptičnih misli sem se vračal proti hotelu. In vendar mi obraz ženske, Vickin obraz, ki se z nekom pogovarja, smehlja, pa spet nenadoma zresni, ni dal miru. V hotelu sem se spet hotel o vsem tem z nekom pogovoriti: »To je vaša stvar, ali v to verjamete ali ne,« mi odvrne lastnik hotela, okrog sedemdeset let star moški prijetnega nastopa in prikupnega nasmeha. »Kakor hočete, nihče vas ne sili, da v to verjamete. Je pa Vicka povsem normalna ženska, pred nekaj leti se je poročila, nad tisoč svatov je bilo na njeni poroki, tudi otroka že ima. Pravi, da še vedno vidi Marijo, da se z njo pogovarja.«

Domov sem se prek Sarajeva vračal poln novih vprašanj v sebi, poln novih dvomov in ponovne skepse v svojem srcu. Doma sem

iskal gradiva o čudnih dogajanjih v Medžugorju. Nekje sem prebral tudi tale stavek: »24. junija 1981 proti 18. uri so na področju hriba Crnica, ki je zdaj poznan kot hrib prikazovanja, nekateri medžugorski otroci videli nepopisno lepo mlado gospo z majhnim otrokom v naročju. Ni jim dejala nič, z gibi pa je nakazala, naj se ji približajo. Otroci si niso upali blizu. Dan kasneje so se tam spet zbrali otroci, v upanju, da bodo spet videli Marijo. Ta dan so otroci molili in se pogovarjali z Gospo, kakor Mariji rečejo tamkajšnji prebivalci. Peti dan 28. junija se je pri prikazovanjih zbralo že 15.000 ljudi iz okolice. Seveda so se začeli zapleti. Najprej se je z otroki pogovoril župnik, nato jih je pregledala zdravnica in ugotovila, da so duševno in telesno popolnoma zdravi. Ker je bilo to v času komunizma, je policija najprej otrokom, potem pa še romarjem preprečila, da bi hodili na kraj prikazovanja...«

Statistike pravijo, da se v enem letu v Medžugorju zbere nad tri milijone romarjev z vsega sveta. Vprašal sem se: so vsi ti milijoni in milijoni romarjev z vseh celin sveta tudi taki skeptiki, kot sem jaz?

Nisem si znal dati odgovora. V sebi pa sem po prihodu domov čutil neko novo čustvo, ki je bilo blizu popolni umirjenosti, globokemu notranjemu zadovoljstvu, morda tudi tihi sreči.

Iz revije Glasnik Kraljice miru

Vicka z možem pri krstu prvega otroka

Svetlobni sij v obliki človeškega zarodka

Potem ko so 24. aprila v Mexico Cityju legalizirali splav do 12. tedna nosečnosti, so verniki opazili sij svetlobe na sliki Device iz Guadalupeja, ki je imel obliko človeškega zarodka. Dr. Jean-Pierre Dicks, predsednik 'Catholic Association for Doctors, Nurses and Health Professionals', katoliške zveze zdravnikov, medicinskih sester in medicinskih strokovnih moči, je zavzel stališče o tem nenavadnem fenomenu. P. Luis Matos, superior skupnosti blagrov o tem dogodku pove naslednje: »Medtem ko so verniki fotografirali sliko Device Marije z gore Tepeyac, ki je razstavljena v baziliki in jo verniki vsakodnevno častijo, je slika pobledela in pojavila se je intenzivna svetloba, ki je žarela iz trebuha Device Marije. Zatem se je oblikoval svetlobni sij v obliki človeškega zarodka.« Potem še dopolni: »S pomočjo centriranja in izdatne povečave je možno zaznati pozicijo svetlobe, ki resnično prihaja iz trebuha Svete Device Marije in ni predmet niti odsev.«

Sliko Device Marije je Indijanec Juan Diego prejel 1531 na Tilmu.

Polje, kdo bo tebe ljubil...

ERNEST HIRSCHEGGER (10)

(1929 so v očesu Božje matere iz Guadalupeja odkrili majčkeno človeško postavo, in od takrat skrivnost zenice preučuje znanost. Eden največjih ekspertov na tem področju je perujski znanstvenik in strokovnjak za digitalno fotografijo José Aste Tonsmann, ki že 22 let išče nadaljnje figure in jih je dvanajst tudi že našel: služabnika, starejšega moškega (škof Fray Juan de Zumarraga), mlajšega moškega (prevajalec), domačina (Juan Diego), črnko (sužnja), bradatega Španca in na koncu družino domačinov: očeta, mamo, tri otroke in dva odrasla, ki bi lahko bila stari starši ali tete in strici. Ti liki v Marijinih očeh zagotovo niso delo človeških rok, pač pa zrcalijo natanko to, kar je videla Marija, ko se je prikazala Juanu Diegu. Sveti oče bo vidca iz Guadalupeja, Indijanca Juana Diega, 31. julija v Mexicu razglasil za svetnika. Danes je podoba Marije iz Guadalupeja bistveni simbol za zaščito življenja, ker je Marija na sliki noseča. Neki tehnik je ugotovil, da nastala podoba ni posledica odseva, pač pa prihaja »dobesedno iz notranjosti slike Device«, poroča Matos. »Nastala luč je zelo bela, čista in intenzivna, drugače kot fotografska luč, ki jo proizvedemo s pomočjo bliskavke.« Ta luč naj bi bila »obdana s sijem« in zdi se, da lebdi znotraj trebuha Device Marije. »Ta sij svetlobe ima obliko in mere človeškega zarodka.« (Prim. Kath.net, 11.5.2007 in Zenit.org, 18.7.2002)

Marsikdo je izgubil vero v Boga, ker je prej izgubil vero v človeka, in marsikateri človek se je vrnil k veri, ker je srečal dobrega človeka, ki mu je vzel grenkobo iz srca.

Faulhaber, kardinal

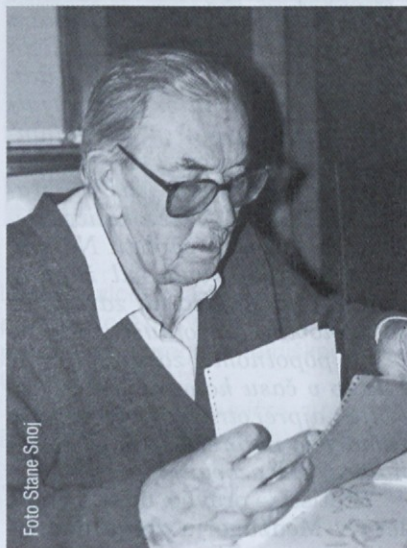

Foto Stane Snoj

»Ko so Amerikanci padali z neba«

Pod tem naslovom je pisal ljubljanski Nedeljski dnevnik z dne 4. januarja 1987 zelo razsežen članek, v katerem je popisal neki Edi Šelhaus dogodek ob obisku enega izmed ameriških letalcev, ki se je med vojno s padalom iz zadetega bombenika rešil življenje v Sloveniji.

V uvodu piše Šelhaus: »Na stotine zavezniških letal je v minuli vojni preletavalo naše nebo, nekatera se niso vrnila v svoja oporišča. Bila so zadeta, poškodovana in uničena. Če so imeli letalci srečo, da so pravočasno odskočili, so si rešili življenje. Po dramatičnih trenutkih, polnih napetih dogodivščin, ki se jih danes komaj še predstavljamo, so nekateri naleteli na partizane in še med vojno dosegli svojo bazo ter nadaljevali boj.«

Naj tu prekinem članek s svojo pripombo.

Vsi letalci, ki so s padali pristali in padli partizanom v roke, so jih **ti pobili**. Dokazano je, da so partizani pobili pet ameriških letalcev pri Borovnici, dva v Velikih Laščah, kjer so bili tedaj partizani, in še drugod. To so bili zanje vojaki imperialističnih držav in njihovi sovražniki, dasi so jih imenovali »zaveznike«. Ob koncu vojne niso imeli partizani niti enega ameriškega letalca, ki bi ga mogli vrniti ameriškim oboroženim silam. Še ob umiku Štajerskega četniškega odreda, ki ga je vodil Jože Melaher meseca maja 1945, so bili priča, kako so partizani ustrelili ameriškega letalca, ki so ga imeli ujetega. Zavezniške letalce so reševali le domobranci in četniki in dokaz za to je še izjava ameriškega pilota, kapetana Morisa Brasha, ki je s padalom pristal v Devici Mariji v Polju in smo ga rešili pred Nemci poljski domobranci. Zapisal je v uradnem potrdilu: »Moj predpostavljeni nam je pred odletom z baze v Anconi naročil, naj se v primeru prisilnega pristanka skušamo prebiti do četnikov in domobrancev, izogibamo pa naj se partizanov.« Torej je tudi ameriško poveljstvo vedelo, da so jim partizani sovražni.

Dalje Šelhaus v uvodu omenja: »Samo na ozemlju okupirane Slovenije se je moralo v minuli vojni spustiti več kot 400 zavezniških letalcev.« Ta številka je zelo pretirana in bi bilo bolj verjetno število 40.

Iz zelo razvlečenega članka razbiram, da je rešeni član posadke ameriške »leteče trdnjave« B 17 James Ashley, danes v ZDA znanstvenik na področju hortikulture. Rešil se je med vojno s

padalom v Leskovcu pri Višnji gori na sam božični dan, 25. decembra 1944. Ashley je popisal ta dogodek v časopisu Time Herald, kar je ponatisnil tudi Nedeljski dnevnik, med drugim:

»... Ko sem se vračal z bojne misije bombardiranja naftne rafinerije na Čehoslovaškem. Takrat je bil naš bombnik zadet, poškodovan. Ker je zmanjkalo še goriva, je bil dan ukaz, naj odskočimo. Odskočil sem z višine 4000 metrov. Bil je moj prvi skok s padalom. Ves sem bil zaposlen s padalom, zemlja se mi je približevala, srečno sem pristal na polju, kakšnih 100 metrov od kmetije. Medtem ko sem pospravljaj padalo, se je pojavil pred menoj neoborožen moški. Povabil me je, naj mu sledim na dom. Njegova družina je bila v hiši ravno pri božični pojedini. Povabili so me k mizi. Medtem so poslali ven sla, kajti pojavil se je angleško govoreči človek, ki mi je povedal, da sem na ozemlju, ki ga nadzorujejo četniki. Ponudil sem mu cigareto, med tem pa so se navzoče ženske zanimale za moje padalo. Zadovoljen sem jim ga izročil. Pol ure nato so privedli v hišo mojega tovariša, ki je odskočil zadnji. Zelo sem se ga razveselil.«

(POZOR!) – »Ko sem užival slovensko gostoljubje, sem premišljal tudi o odporniškem gibanju. Moje temeljno znanje o dogajanju je bilo, da so bili četniki nemški kolaboracionisti. Usoda nas je očitno poslala v napačno stran.«

Naj pripomnim: Ta odstavek je očitno podtaknjen Ashleyu z namenom, umazati slovenske četnike. Primerjaj izjavo kapetana Morisa Brasha, ki je bil pri četnikih med štirinajstimi padalci, skupaj z James Ashleyem.

Dejavnost prostovoljcev na Gorenjskem

Porazdelili smo se po določenih postojankah kot navadni vojaki. Kranj je bil glavno mesto Gorenjske in sedež nemškega poveljstva.

Roesman Matej, Rudolf Hirschegger, Uroš Roesman, Ernest Hirschegger, Zdravko Novak, Stane Bitenc, Janez Majeršič – udeleženci reševanja ameriškega letalca kapitana Maurice A. Brasha

Domobranski Center, kot se je imenoval, pa je bil v barakah zunaj mesta. Po rešitvi pilota Brasha se nisem vrnil v Domžale, ker me je vodstvo poslalo v ta center, morda zaradi znanja nemščine in upravnih izkušenj. Vlogo poveljnika je prevzel mladi študent prava Slavko Krek, vnuk ministra dr. Mihe Kreka. Drugi vodja pisarne je bil Janez Avsenek, bivši župan, sposoben za to delo. V Centru so bili še Lojze Perne in Franc Šenk za propagando, poveljnik domobranske posadke pa Milan Amon. Mladi študent Jože Bernik je kot civilist prišel za ilegalno delo v korist zahodnih zaveznikov. Moje delo je bilo, vzpostaviti povezave s po-

sameznimi postojankami po kurirjih in s pismenimi tedenskimi izmenjavanji poročil in navodil. Sestaviti je bilo treba spiske moštva tudi zaradi plačilnih list za dviganje plač od nemškega štaba. Nemški nadzornik gorenjskega domobranstva je bil SS-narednik Dichtl, ki ni bil ravno navdušen za Hitlerja in z naše strani vreden zaupanja. Na splošno nam je bil naklonjen in v marsičem pomagal.

Priredili smo 10-dnevni tečaj za poveljnike postojank v gradu Brdo. Bila so predavanja o splošni disciplini, o ravnanju z orožjem in načini obveščanja, po potrebi tudi s tajnimi šiframi. Moralno etični ter verski pouk je imel tajni kurat frančiškan. Po tečaju so bili dani našitki na rokave za posamezne stopnje starešinstva. Tako se je dosegla precejšnja neodvisnost od brezobzirnih gestapovcev, ki so domobrance izrabljali za njihove podvige proti vsem, združene s tatvinami. Včasih so se našemili v partizanske »uniforme« in ponoči od kmetov vasi zahtevali razno hrano in jim grozili. Naslednji dan pa so isti spet obiskali tisto vas in kmetom dokazali, da podpirajo partizane. Hodili so tudi v vasi in ljudem dajali 10-minutni čas, da se pripravijo za izselitev v Nemčijo na prisilna dela. Komunisti so imeli tako upravičen razlog za klevetanje nič krivih domobrancev, obsojajoč jih za izdajalce. Nekateri slovenski stremuhi so celo vstopali med gestapovce.

Omenjeni Slavko Krek je imel

Ernest Hirschegger kot višji narednik pomočnik v štabu

avto in stalno propustnico za v Ljubljano, jaz pa začasno. Prinašal je dosti pisarniških in drugih potrebščin, ne pa šolskih knjig. Naš tovariš Janez Borštinar, pesnik, se je opogumil in z namenom, da prinese knjige, šel do žične meje, ko pa jo je hotel prečkati, je stopil na mino, ki ga je ubila.

Dotedanja nemška kaznovanja nedolžnih zaradi partizanskih zločinov so skoro prenehala. Nemci so na frontah nazadovali in postajali do nas bolj popustljivi.

Kot rečeno, so domobranci prejeli mesečne plače enake nemškemu vojakom, razen nas sedemnajstih. Plačilne liste so se sestavljale v Centru. Bilo je treba iti po denar na nemško poveljstvo. Ta opravek sem prevzel jaz. Tam je bila pripravljena velika aktovka in denar v zavitkih na mizi. Blagajnik pa jih je začel metati v aktovko. Prosil sem, da želim denar prešteti, on pa je odgovoril, da ni potrebno. Res je bila vsota točna. Ta denar smo porazdelili po postojankah.

Bile so v Kranju, Škofji Loki, Kamniku, Domžalah, Cerkljah, Šenčurju, Smledniku, Lahovčah, Dolskem, Stražišču, pozneje na Bledu, Kovorju, Predosljah in drugod. Na Jesenicah je bilo več naših zaupnikov, med njimi brata Sodja, ki so prihajali poročat v Center.

Mnogi fantje, ki so bili mobilizirani v nemško vojsko in so se bojevali na frontah, so imeli pravico do dopusta, vendar niso smeli iti k svojcem domov. Smeli so jih obiskovati le v Celovcu. Kljub temu se je mnogim posrečilo ubegniti, da so pod napačnimi imeni vstopali med domobrance, nekateri pa so šli k partizanom. Ko pa so spoznali, kakšna je ta »osvobodilna fronta«, so ušli in tudi prišli k domobrancem.

Ko sem torej neko jutro nesel tisto aktovko na poveljstvo, sem od daleč zagledal Dichtla pred stopnicami. Ko se približam, da ga pozdravim, me je prehitel s pozdravom: »Guten Morgen, Herr Jelenc!« Pri tem je pomenljivo pomežiknil in se nasmehnil. Jelenc je bilo moje četniško ime. Nemci so seveda preganjali ne

samo komuniste, temveč tudi četnike. Jaz pa, kot da sem preslišal pozdrav, sem naglo šel v Center, pobral prtljago, pogledal propustnico, ki je še veljala do tistega dne. Po najkrajši poti sem skozi Ljubljano srečno prišel domov k družini.

Gestapovci so našo skupino odkrili, vse člane aretirali in zaprli v ljubljanske zapore. Potem bi jih poslali v Dachau. Na prošnjo generala Rupnika jim je bilo prizaneseno tako, da so vstopili k domobrancem, vendar so še vedno ostali v zvezi s četniškim poveljstvom majorja Mirka Bitenca. To se je zgodilo februarja 1945.

Po nekaj dneh so Nemci iz Kranja poslali fanta z vabilom, naj se mirno vrnem, da bom dobil službo in plačo. Temu vabilu nisem zaupal. Kdo je prostovoljce izdal, ne bi bilo težko ugotoviti. Vohuni so bili v samem Centru.

Nikakor se nisem počutil varnega, moral sem se paziti. Sicer pa so imeli Nemci zaradi porazov na fronah sami s seboj dovolj skrbi. Istočasno pa je surovost in predrznost komunistov naraščala po vsej Jugoslaviji in še huje v Sloveniji. Ogroženi so bili svojci domobrancev, tako tudi naš oče, ker sva bila z bratom še posebno zaznamovana.

Drugič dalje

Znanstveniki razvili umetno kri

Britanski znanstveniki so razvili umetno plastično kri, ki bo lahko pomagala pri reševanju življenj v kritičnih razmerah.

Umetna kri je narejena iz plastičnih molekul, ki vsebujejo železni atom, podoben hemoglobinu in ki lahko v telo dovaja kisik. Po besedah znanstvenikov proizvodnja umetne krvi ni draga, njena vrednost pa je neprecenljiva. Umetna kri je lahka, ne potrebuje hladnega okolja in je lahko v velikih količinah shranjena dalj časa.

Lahce Twyman z univerzitetnega oddelka za kemijo je povedal, da so nad novim odkritjem navdušeni, še posebej ker »bo pomagal reševati življenja«. »Veliko ljudi umre zaradi površinskih ran v nesrečah ali zaradi ran na bojiščih, ker ne dobijo nove krvi, dokler ne pridejo v bolnišnico,« je dodal Twyman.

Iz Ministranta

Leto brez sonca

MARKO KREMŽAR (33)

EPILOG III

Jugoslovanska delegacija je imela v taborišču svojo pisarno in njeno delovanje med begunci na Koroškem je bilo vedno bolj občutno. Lepo organizirano špitalsko taborišče je bilo rdečim trn v peti, kot jim je bil mesece prej Peggez pri Lienzu. Preko Angležev so na vse načine usmerjali svoj pritisk predvsem proti takim, ki so imeli za urejeno življenje v taborišču večje zasluge. Takrat so imele okupacijske oblasti zaprtih v Celovcu kar lepo število rojakov, ki jih je jugoslovanska vlada obtoževala vseh mogočih zločinov in je zahtevala njih izročitev. K sreči so zahodnjaki že spoznali, da komunistom ni dosti verjeti. Sami so zasliševali obtožence in očitno niso imeli več namena zapornikov vračati čez mejo, a zapor je le zapor in bolje se mu je ogniti.

Spomnim se, kako sva nekoč z atom gledala na robu taborišča lep sončni zahod. Ko sva se vračala proti naši baraki drug ob drugem v prijetnem mraku po skoraj prazni glavni taboriščni cesti, nisva dosti govorila. Imel sem občutek nekake neizrekljive ubranosti in miru. Tudi ata je moral občutiti nekaj podobnega. Ne da bi me pogledal, je rekel: »Lepo nam je. Tako lepo, da se bojim, da ne bo trajalo. Bog ve, kaj se morda pripravlja.« Nekaj dni po tem so našo družino spet

razgnali.

Da bi povečali pritisk na begunce, so pričeli Angleži nekatere preseljevati v druga taborišča. Pod kakšnim vidikom so to delali, ni bilo jasno. Tako je na primer morala zapustiti Spittal in se preseliti v taborišče Treffling mamina neločljiva sestra Milica. Tetka je bila bolehná, nikjer ni delovala, a je bila vendarle na listi za preselitev. Prošnje so bile zaman, tovarnjak jo je odpeljal v manjše taborišče, kjer sta životarila že nekaj mesecev njen in mamin brat, stric Ivan Abram in teta Suzana. Nista bila begunca. Upokojena starčka so izgnali iz njenega skromnega stanovanja v Šiški in ju zapeljali čez mejo. Nihče ni vedel zakaj. Ali zato, ker je bila teta Korošica? Ali ker nista bila več zmožna dela in sta postala »družbeno breme«? Vsekakor sta se znašla v Avstriji z majhnim kovčkom in s tem, kar sta imela na sebi. Okupacijska oblast ju je poslala v Treffling, kjer sta dobila sobico v baraki sredi blatnega taborišča. Vedela sta, da za stare ljudi emigracija ne pride v poštev. Potrta sta upala, da bo IRO poskrbela za njiju do smrti. Zdaj se je znašla v istem taborišču tudi teta Mili in ostala tam do odhoda v Argentino. Ker je bila vpisana kot del naše družine, je kasneje le prišla na seznam oseb, ki so čakale na izselitev.

Jugoslovanske oblasti o razmerah v taborišču pravzaprav niso bile kaj prida informirane, sicer ne bi vključile na listo za izgon tudi mene. O tem me je malo pred maturo obvestil dr. Blatnik, očetov prijatelj, kateremu so člani angleške misije zaupali. Prav z njegovo pomočjo in z angleško vednostjo so se umaknili iz taborišča taki, ki so bili na kaki listi in jim je grozil zapor. Nekateri so dobili stanovanje pri kmetih, drugi pri kakih znancih. Ker je bila zame šola življenjskega pomena, sem se odločil, da ostanem in čakam, kaj bo. Hvala Bogu so se takrat že pričenjale priprave za emigracijo, tako da Angleži, kot rečeno, jugoslovanskih »list« in zahtev niso jemali preveč resno. Nekaj mesecev prej bi utegnili biti stvar drugačna.

Atu, ki je bil tudi na neki jugoslovanski listi, pa so svetovali, naj za vsak primer vendarle zapusti taborišče. Nekaj dni je prebil s prijateljem, gospodom Mašičem, ki je imel iste težave, v koči na Goldecku, potem pa sta oba sprejela povabilo slovenskih cistercijanov, naj prideta k njim na Tirolsko v samostan Stams. Ne vem, kdo jima je priskrbel potno dovoljenje. Kot toliko drugih sta odšla, da počakata zunaj taborišča na čas, ko bo treba v emigracijo.

Ves čas, kar je obstajalo taborišče, je enkrat na teden odpeljal izpred pisarne jugoslovanske delegacije tovarnjak z rojaki, ki so se prijaviли za vrnitev. Marsikoga je premagalo domotožje, druge skrb za svojce, nekateri pa so se vrnili iz drugačnih razlogov. Tako tudi Rado, ki je prišel z menoj čez mejo. Nekega dne sem izvedel, da je skočil zjutraj na jugoslovanski kamion in se odpeljal nazaj čez mejo. Iz zaporov so ga bili izpustili, ker je obljubil sodelovati z oblastjo. Takih primerov, na žalost, v Sloveniji takrat ni bilo malo. Fant je imel v domovini domače in zato niti za mejo ni bil svoboden. Pomagal je

OZNI odkriti mrežo, ki je reševala zapoznele begunce. Kasneje sem slišal, da se je Jankov brat, ki nas je peljal z avtom proti Karavankam, smrtno ponesrečil. Ker je bila prometna nesreča v tistih časih pogosta oblika likvidacije, ne vem, kaj se je v resnici zgodilo. Sestri sta se pravočasno rešili na Koroško.

Pred podobno preizkušnjo kot Rado se je znašel isto leto nek drugi znanec mojih let, ki ga je OZNA prav tako izpustila iz zapora pod pogojem, da bo šel čez mejo in med emigranti delal zanj. Ta je bil dovolj pogumen, da je v Trstu zaupal najbližjim, naj v njegovi prisotnosti ne govorijo, ker mora poročati v Ljubljano. Ob prvi priložnosti je emigriral in se izgubil v svetu.

Lojze, moj drugi tovariš na begu, čeprav študent, se ni približal gimnaziji. Bil je med prvimi, ki so odšli v Anglijo. Bal se je jugoslovanske bližine.

Da na oni strani meje res niso pozabili na nas, me je spomnil tudi nek nenavaden obisk. Menda sem se ravno učil, ko nekdo potrka na vrata. Odprem in zagledam pred seboj enega od nekdanjih sogojencev iz »Deškega vzgojnega zavoda« na Selu. Bil je mlad fantič, ki so ga imeli zaprtega zaradi nekega povsem nepolitičnega razloga. Povabil sem ga, naj vstopi, mama je postregla s čajem in povedal je, da je ušel. Njegova razlaga ni bila ne podrobna ne prepričljiva. Nisem mu zaupal. Spraševal je, kako se imamo v taborišču in mi povedal, kako je bilo v zavodu, ko so tisti večer pri nadzoru ugotovili, da me ni. Bajе so naredili preiskavo med gojenci in poklicali na pomoč milico. Vprašal sem ga, zakaj je ušel. Rekel je, da bi rad videl, kako se živi drugod. Prenočišče je imel že preskrbljeno v neki baraki. Kot je prišel, je odšel in se ni več prikazal. Slišal sem, da se je kmalu vrnil z jugoslovanskim kamionom v Titovino. Verjetno je tam, zavodski upravi ali OZNI, o vsem lepo poročal.

Po prihodu v taborišče nisem spraševal, kako je bil moj beg organiziran z begunske strani. Zapore, ki jih ni bilo malo, sem srečno prekoračil, brez nesreče prišel k svojim in to mi je bilo dovolj. Šele čez čas sem vprašal ata, kako me je spravil čez mejo. Zvedel sem, da ni šlo za kak podrobno izdelan načrt, marveč le za njegovo in mamino željo, pa za nesebično pomoč Janka Marinška ter nenavadno veliko sreče.

Po vrnitvi iz Vetrinja, maja 1945, domači dolgo niso vedeli, da sem ostal pri življenju. Ko so slišali, da sem zaprt na sodniji, so se oddahnili. Teta Ela jim je sporočila o moji obsodbi, precej kasneje pa, da prestajam kazen v zavodu na Selu. Takrat, bilo je že sredi poletja, je pričel ata misliti na to, da bi jaz iz zavoda morda mogel pa tudi hotel uiti. Sklenil je, da mi na kak način tako možnost vsaj približa.

Zvedel je, da hodi Janko včasih skrivaj čez mejo. Ata ga je sicer poznal, a z njim ni imel rednega stika, ker je Janko živel z družino na drugi strani Drave, v obmejnem zapornem pasu, ki je bil za taboriščne begunce nedosegljiv. Treba je bilo čakati, da pride po opravih v Spittal. Ob neki taki priložnosti mu je ata povedal svojo

Duhovno življenje je objavilo

AVGUST

PRED 70 LETI (1937)

željo in skrb. Janko mu je obljubil, da bo storil, kar je v njegovi moči, a mu ni mogel ničesar zagotoviti, ker sam v Ljubljano zaradi varnosti ni zahajal. Ata mu je vendarle izročil pismo zame, če se pokaže priložnost. Nihče ni vedel, kako naj bi spravili pismo do mene, pa tudi ne, če možnost pobega dejansko obstaja.

Janko je vedel, da mora čez mejo, predno zapade sneg, ker bo potem do pomladi pot neprehodna. Njegova žena pa je prav tedaj čakala otročička. Rad bi odložil odhod čez mejo na čas po porodu, a zima se je bližala. Odločil se je, da pojde čez mejo zadnji teden oktobra, in upal, da se pravočasno vrne.

Ko je prišel domov v Križe, je Janko dobil zanesljivega človeka, mu dal atovo pismo, naročil, naj me poišče, pismo izroči in me v primeru, da se odločim za beg, pripelje do njega. Ker me sel ni poznal in ni vedel, kako priti do mene, je v Ljubljani poiskal gospo Velikonjevo, kateri je zaupal, s prošnjo, naj mu pomaga izročiti pismo. Gospa se je obrnila na svojo dobro znanko teto Elo. Tetka je vedela, da sem pogojno vpisan na četrto državno gimnazijo, da čakam na dopolnilne izpite, a ni vedela, če in kdaj hodim v šolo, sama pa nevarnega pisma ni marala prenašati. Njen obisk v zavodu tik pred pobegom bi bil kasneje sumljiv. Gospa Velikonjeva je zato poiskala zanesljivega fanta, ki je študiral na isti gimnaziji in mu naročila, naj me poišče in naroči, naj se oglasim pri njej. Za oddajo pisma je imela le dva dni časa. Fant me je našel, ker sem, kot že povedano, tisto popoldne res odšel v šolo.

Domači so sicer upali, a so se bali, da bo za pripravo pobega premalo časa. Menili so, da bo s predajo pisma vzpostavljen stik, beg pa odložen do pomladi. Niso slutili, da bo OZNA pred pomladjo Jankovo mrežo v Sloveniji odkrila in uničila. Bil sem zadnji, ki mu je uspelo uiti po tej poti.

Dalje prihodnjšč

Vsak dan je nov začetek.

T.S. Eliot

Slovesna obletnica slovenske službe božje na Saavedri (Av. del Tejar 4200) je bila 1. avgusta. Izseljenski duhovnik Janez Hladnik je vabil in rotil: »Naj se zbero ta dan vsi Slovenci iz Saavedre in Floride, iz Villa Urquize in Belgrana, iz Martinez in Munra in iz San Martina, Villa Ballester in San Isidro. Pa še od drugod, da boste spet slišali slovensko besedo in božjo pesem kot nekoč doma.«

V spomin na rajnega ljubljanskega nadškofa dr. Antona Bonaventure Jegliča, ki je umrl letos 10. julija je bila maša na Paternalu (Av. del Campo 1653). Hladnik ga predstavi kot »največjega borca za svobodo in poštenost slovenskega naroda. Vse svoje življenje je žrtvoval svojemu ljudstvu.« Pri maši je bil prisoten tudi jugoslovanski veleposlanik dr. Izidor Cankar.

Rafaelova družba, ki skrbi za Slovence po svetu, obhaja ta mesec 10-letnico ustanovitve. Proslava je bila 22. avgusta na Brezjah in v Ljubljani, 23. avgusta pa **II. slovenski izseljenski kongres**. Pokroviteljstvo nad proslavo sta prevzela minister dr. Anton Korošec in ban dr. Marko Natlačen.

V Cinco Saltos je imel misijon za rojake, katerih je tam lepo število, misijonar Ludvik Perišek.

PRED 60 LETI (1947)

BEGUNCI PRIHAJAJO

Počasi, pa vendarle. Po dva ali več so prihajali prej, zdaj pa je prišla skupina desetih fantov, v cvetu let, katerih

imena so: Janez Brulc iz Šmihela pri Novem mestu, Vinko Žitnik in Lojze Boh iz Grosuplja, Nace Hladnik iz Rovt, Anton Kovič iz Kresnic, Sebastjan Kocmur, Jože Oman in dr. Frido Pogačnik iz Ljubljane, Zdenko Rot iz Rakitne, Lojze Škoda od Sv. Duha pri Krškem. Vsi so takoj našli zaposlitev. Obenem, ko sporočamo to vest, opozarjamo rojake na dolžnost, da pomagata bratom in sestram v potrebi. Za temi jih bo še več prišlo in za prvo silo jim bo treba vsega dati. Zato nikar ne odlašajte, temveč pošljite kaj zanje tako v denarju kot v blagu. Posebno posteljnine je treba.

OSKRUNJENI GROBOVI

Vsa Ljubljana je bila vznemirjena za Velikonoč zaradi prekopavanja zemskih ostankov žrtev revolucije. Ostanki so bili odnešeni neznanokam. Trdijo, da so jih vrgli v reko. Izkop so opravili nemški vojni ujetniki. Tudi zemske ostanke dr. Korošca so odkopali in neznanokam odnesli letos v maju. Ljubljanski škof Anton Vovk je izjavil: »Tisti, kateri niti kosti mrtvih ne puste na miru, so slabši kot šakali in hijene.«

PRED 50 LETI (1957)

Slovenska vas se imenuje glasilo slovenske skupnosti v Lanusu. Izdajajo ga slovenski lazaristi, ki oskrbujejo vikarijo Marije Kraljice. List je ta mesec prvič izšel, izhajal bo mesečno in prinašal misli in vesti iz verskega in slovenskega življenja rojakov, ki spadajo pod zvon bodoče slovenske cerkve. V tem predelu Lanusa (Villa Eslovena-Slovenska vas) namreč prebivajo predvsem Slovenci. »Velika odgovornost prvih prebivalcev je, da oblikujejo ne le

zunanje podobe vasi, ampak tudi obliko njenega življenja: dobrine in urline slovenskega človeka naj se zakoreninijo v tej zemlji».

4: **Sanmartinski rojaki** so svojemu dušnemu pastirju, zlatomašniku Karlu Škulju, priredili pozdravno akademijo. Na sporedu je bil govor Rudolfa Smeruja, kateremu je sledil izviren mladinski prizor, ki so ga pripravili otroci krajevnega šolskega tečaja ter koncertne točke, ki jih je izvajal krajevni pevski zbor.

11: **Župnijo v Ramos Mejia** je prevzel Miguel Angel Bazán, dosedanji župnik Denicolay pa je odšel za generalnega vikarja v Mar del Plato. Denicolay je bil eden redkih argentinskih župnikov, ki je popolnoma razumel potrebe in probleme slovenskih emigrantov, njegov kaplan Janez Kalan je užival vso svobodo pri svojem dušnopastirskem delu med Slovenci, farna dvorana je bila Slovincem vedno na razpolago in sploh je imel Slovence rad kot malokdo.

11: Neumorna učiteljica gdč. Zdenka Virant je pripravila nad 80 otrok v Lanusu, da so se predstavili s petjem, prizorčki in igro **Sola v nebesih**.

17: **Študijski dan SKAS-a** je bil na Paternalu pri slovenskih šolskih sestrah. Glavno predavanje je imel dr. Vinko Brumen: **Problemi naše narodne samobitnosti**. Študijskega dneva, ki se je začel z mašo in pridigo Antona Oreharja, so se udeležili tudi univerzitetni študentje.

18: Za praznik Marijinega brezmadežnega Srca romajo Slovenci iz Vélikega Buenos Airesa v **sve-tišče Lurške Matere božje**. Sv. mašo je opravil moronski škof mons. Miguel Raspanti, pod čigar pastirsko palico spada večina slovenskih verskih središč (San Martín, San Justo, Ramos Mejía in Pristava v Moronu). V pridigi je romarjem polagal na srce, naj ostanejo neomajno zvesti Materi božji, ki jo sicer narodi časte pod različnimi naslovi, je pa povsod ena in ista: dobra mati in skrbna zavetnica človeških otrok. Tudi v škofu Raspantiju imajo Slovenci velikega prijatelja.

SEPTEMBER

PRED 70 LETI (1937)

Septembrska številka revije *Duhovno življenje* je posvečena spominu na pokojnega ljubljanskega škofa Antona Bonaventuro Jegliča, ki je umrl 2. julija. Dva dni pred svojo smrtjo, na praznik sv. Petra in Pavla, je škof imel govor na taboru slovenskih fantov v Celju, kjer se je zbralo 15000 ljudi. Dušni pastir Janez Hladnik je povzel glavne misli iz tega govora, ki ga imajo za **Jegličevo oporoko**: »Živimo v velikih časih! Naš čas je velik, ker dela veliko hudobijo. Kako strašno se je hudobija razpasla na vseh straneh. Države same jo podpirajo, saj že po šolah uče otroke, da je treba odstraniti vse, kar spominja na Boga. Velik je naš čas, ker dela mučenike. Povsod zahteva od mnogih, da dajo v najhujšem trpljenju življenje za našo vero. Koliko so jih že usmrtili ob najstrašnejših mučenjih, prav kakor v prvih dobah krščanstva. Hudobija bo še rasla, to vidimo od leta do leta. Tudi pri nas na Slovenskem je že začela s svojim groznim delom. Upam pa, da vas, možje in fantje, ta hudobija ne bo niti zapeljala, niti uplašila, ampak da se boste z vso krepostjo uprli njenemu prodiranju. Satan ima že svojo fronto, pa ima tudi Kristus svojo fronto. Toliko pogumne mladine, toliko mož iz vseh vrst, ki ste tukaj zbrani, to je Kristusova fronta. Zvesti bomo ostali katoliški Cerkvi, zaradi njenega večnega ustanovitelja, zaradi njenih naukov, ki nas edini morejo obvarovati pogube. Bog Stvarnik, Bog Odrašenik in sveta Cerkev, to so stebri našega delovanja in neusahljivi viri naših moči. Zvesti bomo ostali, pa naj pride nad nas karkoli.«

Pri maši na Paternalu v nedeljo, 12. septembra, je bila **svečanost praznika rojstnega dne jugoslovanskega kralja Petra II**. Službeno sta se maše udeležila jugoslovanski poslanik

Izidor Cankar in njegova žena v slovenski narodni noši. Kot gostje so prišli češki in romunski poslanik ter bolgarski odpravnik poslov. Zastopana so bila vsa slovenska društva. Pel je moški zbor, mašo je imel Jožef Kastelic, pridigal pa je Janez Hladnik. Pridiga je vsebovala tudi del v srbohrvaškem jeziku.

»V Nemčiji vlada med vsem vernim ljudstvom veliko razburjenje. **Narodni socializem** je napadel vse kristjane sploh, najbolj pa katoličane. Osnovna točka boja je verska šola. Nacionalizem hoče vzgajati le v nemškem duhu. Posebno razburjen je nemški nacionalizem postal radi obiska papeževega tajnika Pacellija v Francijo. Padel je očitek, da se pajdaši Vatikan s komunisti. Pacelli je namreč šel posvetiti veličastno baziliko Male Terezije v Lisieux in je imel tudi sestanke z nekaterimi vodilnimi francoskimi osebnostmi v Parizu. Spor med Cerkvijo in državo je tako globok, da bo imel še usodne posledice in od njega zavisi usoda mnogih narodov. V tisočletni zgodovini je Cerkev imela že več takih borb, pa je vselej videla ponižanega tistega, ki ji je osporaval njene božje pravice.«

PRED 60 LETI (1947)

SPET SE JE ODPRLA ŠIRNO MORJE

»V sak dan pristanejo ladje v Buenos Airesu, vsak dan odhajajo od tu. Veliko naših rojakov je sedaj na poti sem. Bridko razočarani iščejo v tujini mesta, dokler ne mine vihar. Domov so bili klicani, vsi skupaj in vsak posebej. Toda tam ni tako, kot so si želeli. Nekateri pravijo: izdajalci so in krvave roke imajo. Pač bi jih ne vabili, prav gotovo pa nič dobrega obetali, če bi bili taki. Zato gredo prostovoljno v svet, s pravim imenom in z zavestjo, da so se pošteno borili za boljšo bodočnost Slovencev, a pač z bridko mislijo, da so borbo in bitko izgubili.«

BIVŠI JUGOSLOVANSKI OBLASTNIKI

»Bivši jugoslovanski kralj Peter II. in družina se nahajajo v St. Moritzu v Švici. Bivša jugoslovanska princesa Olga je prišla v Atene, obiskat svojo mater in sorodnike, ki jih ni videla že 6 let. Kneginja živi s svojim sprogom knezom Pavlom in družino v Johannesburgu v Južni Afriki.«

DUŠNI PASTIR FRANC GLAVAČ

Veliko veselje je napravil Prekmurcem novodošli rojak duhovnik Franc Glavač, doma iz Beltincev. »Vojni dogodki so ga zanesli v svet in prišel je v Argentino. Dve nedelji zapored je prav po prekmursko spregovoril božjo besedo. Obiskal je precej rojakov, med njimi sorodnike in vaščane. Sedaj je v službi v notranjosti dežele in pošilja pozdrave rojakom.«

PRED 50 LETI (1957)

22: Slomškovo proslavo so priredile slovenske osnovne šole v cerkvi in farni dvorani v Ciudadeli.

22: SFZ in SDO v Mendoza sta priredili **Mladinski dan** v industrijskem prostoru pri Petru Bajdi. Na sporedu so bili telovadni in rajalni nastopi mladine ter Finžgarjeva drama **Veriga**. Igro je režiral Rudi Hirschegger, sceno je napravil Janez Plahuta. Pozornost je vzbudila tudi razstava deklških in fantovskih ročnih del, katero sta uredili Marija in Jožica Božnar.

**Kdor hoče priti do izvira,
mora iti proti toku.**

Nemški pregovor

**Ogenj preizkuša zlato –
zlato ljudi.**

Ruski pregovor

iz naše kronike

METKA MIZERIT

V četrtek, 17. maja, je imela **ZVEZA SLOVENSKEGA MATER IN ŽENA ODSEK SAN MARTIN** svoj **REDNI MESEČNI SESTANEK**. Vodila ga je ga. Polona Makek. Predaval je inž. Miha Potočnik na temo: Soja, kaj je to?

38. PEVSKO GLASBENI VEČER, ki ga vsako leto prireja SDO-SFZ, je bil v soboto, 19. maja, v Slovenski hiši. Najprej je nastopil deklški zbor Milina s Pristave, ki ga vodi prof. Marjana Jelenc Petrocca. Dekleta so zapela sledeče pesmi: Da bi jaz znala; Tengo una muñeca in v Tamar. Sledil je nastop Mešanega pevskega zbora San Justo pod vodstvom prof. Andrejke Selan Vombergar. Dovoeno so zapeli: Majeja; Shenandoah in Rezijansko. Solistka Florencia Hrovat nas je razveselila s pesmima: Glejte že sonce zahaja in My heart Will go on. Predstavila se je nova skupina iz Carapachaya »Nato prosta zabava«. Zaigrali so: Homo Carnula, Boys don't cry in Almost honest.

V drugem delu je zapel in zaigral na kitaro Luka Klemenčič: B mashina, Wish you were here in I'm the highway. Za njimi so se predstavili bratje in bratrance Mehle. Skupina se imenuje Charlie's T. Zapeli in zaigrali

so nam: Pogum, Creepin' in ter Top of the world. Sledila je skupina B.A. Blues, ki se je predstavila s pesmima: Jaz ne grem v šolo ter Revolution. Ob koncu so nastopili bratje Klemenčič iz skupine Exaudi. Zaigrali in zapeli so naslednje pesmi: Samo edini, Alive in Doesn't remind me.

Povezavo in igralski del programa je napisala Nadi Grohar; igrala sta Leo Belec in Pavel Erjavec, scenografijo je pripravil g. Tone Oblak. Zvok in luči sta imela na skrbi Pavel Malovrh in Pavel Erjavec.

Želeli bi več slovenskih pesmi in slovenske glasbe. Zakaj toliko angleščine v Slovenski hiši?

47. OBLETNICA SLOVENSKEGA DOMA V SAN MARTINU je bila v nedeljo, 20. maja. Praznovanje so začeli s sv. mašo, ki jo je daroval dr. Jure Rode. Slovesnost je povzdignil pevski zbor pod vodstvom prof. Lučke Marinček Kastelic. Po maši je bil v Domu skupen zajtrk, nato pa so se povabljeni gostje in vsi ostali pomaknili v spodnjo dvorano. Oder je krasilo Marijino znamenje, scena, ki jo je izdelal Janez Filipič s sodelavci. Prireditve se je vršila pod geslom: »Prijateljstvo nas druži.« Značko gesla si je zamislila Gabrijela

Zbor Milina s Pristave pod vodstvom prof. Marjane Jelenc Petrocca na 38. pevsko glasbenem večeru v Slovenski hiši. Foto: Marko Vombergar

38. pevsko glasbeni večer v Slovenski hiši. Scenograf: Tone Oblak - Foto: Marko Vombergar

Petkovšek López. Vse navzoče je pozdravil Marjan Boltežar ml. Stojte so sprejeli argentinsko in slovensko zastavo in zapeli obe himni. Predsenik Doma dr. Viktor Leber je vsem izrekel prisrčno dobrodošlico. Veleposlanik RS prof. Avguštin Vivod je čestital Domu k lepi obletnici. Tudi predsednica krovne organizacije Zedinjene Slovenije ga. Alenka Jenko Godec je nazdravila Domu in vsem, ki se zbirajo v njem. Slavnostna govornica je bila ga. Maruša Zurc Čeč, ki je povedala svoje misli o prijateljstvu. Sledil je prizor v pesmi in besedi. Nastopili so šolski otroci in učiteljica Monika Zupanc Filipič. Nataša Rupnik in Damijan Jerman sta prebrala zgodbo Gradovi iz peska, ki govori o prijateljstvu. Kaj pomeni imeti prijatelja, so razložili Mihaela Podržaj, Niko Škulj in Lucijana Dimnik. Učenke in učenci Rožmanove šole, ki jo vodi Nina Pristovnik Díaz, so zapeli pesmi: V vrtcu praznujemo in Cici himna. Petje je vodila Marjeta Gerkman Žagar. Na orglah jih je spremljala Saša Podržaj. Učenci višjih razredov so recitirali pesem Prijateljstvo. Slovenski pevski zbor San Martin pa je zapel Planinsko in Prijateljstvo združuje nas. Besedilo je napisala Marta Jenko Škulj, ki si je tudi zamislila in režirala ves kulturni del. Lep program je oblikovala Regina Truden Leber. Gostje so se zbrali pri lepo okrašenih mizah, za kar je poskrbela Lučka Kastelic. Sledilo je skupno kosilo, ki

so ga pripravile članice ZSMŽ pod vodstvom gospe Polone Makek. Dekleta in fantje so gostom prijazno postregli. Vsi navzoči so dobili lepe porcelanaste spominčke.

Po kosilu je sledil fantovski turnir odbojke, ki sta ga organizirala prof. Omar Santana in inž. Ivan Medvešček. Zmagali so fantje iz San Justa. Lepa prireditev bo ostala vsem v prijetnem spominu.

PROCESIJA SV. REŠNJEGA TELESA je bila v nedeljo, 3. junija. Liturgija praznika sv. Rešnjega Telesa vključuje procesijo, ki je šla v Sloveniji na deželi vedno po polju okrog farne vasi. V najhujših svinčenih časih so se g. župniki morali boriti za dovoljenje, da je bila procesija zunaj cerkvenega prostora. Včasih je dovoljenje z občine prišlo »slučajno« teden po prazniku.

Slovenci smo ta lep verski običaj prinesli s seboj v Argentino in redno imamo procesijo v parku zavoda Don Bosco. Letos je bila v cerkvi Marije Pomočnice kristjanov istotam. V procesijo so se uvrstili križ, šolski otroci pod vodstvom učiteljic, ministranti in duhovniki z Najsvetejšim. Blagoslovi so bili pri štirih oltarjih; evangelije so peli: pater dr. Alojzij Kukovica, gg. Franci Cukjati, Pavle Novak CM in dr. Jure Rode, ki je tudi vodil ves obred. Deklice so po lepi slovenski navadi, ki jo še vedno ohranjamo, posipale cvetje. Po procesiji je bila sv. maša,

ki jo je daroval delegat dr. Jure Rode. Mašo je vodil inž. Janko Lavrič, berili pa sta brala Marjanka Grohar in Toni Oblak. Med procesijo in mašo je bilo ubrano ljudsko petje pod vodstvom priložnostne pevske skupine (Andrej Selan). Na orglah je petje spremljala prof. Andrejka Selan Vombergar. Med mašo je bila priložnost za sv. spoved. Sv. obhajilo je prejelo veliko rojakov, saj je to najlepša počastitev praznika sv. Rešnjega Telesa.

SREČANJE VISOKOŠOLCEV je bilo v soboto, 9. junija. Govoril jim je dr. Andrej Fink o vlogi laikov v družbi. Sestanek je bil v mali dvorani Slovenske hiše.

DOMOBRAVSKA PROSLAVA, ki jo je PRIPRAVILA ZEDINJENA SLOVENIJA, je bila v nedeljo, 10. junija. Vsako leto se spominjamo žrtev revolucije in pobitih domobrancev. Najprej je bila v cerkvi Marije Pomagaj sv. maša, ki jo je daroval delegat slovenskih dušnih pastirjev dr. Jure Rode. So-maševali so gg. Franci Cukjati, Pavle Novak CM in Dani Vrečar SDB. Cerkev je bila polna, tako da je veliko vernikov sledilo sv. maši na dvorišču. Pri maši je pel Mešani pevski zbor San Justo pod vodstvom prof. Andrejke Selan Vombergar. Na orglah jih je spremljala gospa Anka Savelli Gaser. Pri pridigi je dr. Rode razmišljal o prazniku sv. Rešnjega Telesa in se spomnil žrtve slovenskih domobrancev. »Priporočajmo se jim za našo stanovitnost v veri in življenju po njej. Prosimo jih, naj v našem narodu čuvajo tiste vrednote, za katere so oni umirali.«

Po sv. maši smo se poklonili pred spomenikom na dvorišču. Predstavnici Zedinjene Slovenije predsednica gospa Alenka Jenko Godec in podpredsednica prof. Neda Vesel Dolenc ter predstavnik borčevskih združenj Slavko Urbančič in France Oblak so pred spomenik položili venec rdečih nageljnov s slovenskim trakom. Prelat dr. Jure Rode je opravil molitve za pokojne, potem pa je Franci Žnidar s trobento počastil padle. Žalostno so odjeknili zvoki, kot za poslednji marš.

Žalno slavlje se je nadaljevalo v dvorani. Spominski govor je imela

prof. Metka Mizerit. Orisala je začetek in potek vojne in revolucije. Omenila je prve žrtve, ki so padle pod komunističnimi strelji. Povedala je o pogumni in odločni obsodbi, ki jo je izrekel škof dr. Gregorij Rožman o komunizmu. Spomnila se je konca vojne in pobitih domobrancev, njihovega trpljenja in pričevanja vere. Govorila je o materi in ženi slovenskih domobrancev in o njihovi žalosti. Končno je zahtevala obnovo krivične sodbe dr. Gregorija Rožmana in uradno obsodbo zločina.

Sledil je odrski prikaz »Most svobode«, ki ga je napisal sedaj že pokojni pesnik Lojze Novak. Pesnitev je drama zdamskega pesnika, ki poje o požaru Slovenije. Antikrist ga skuša, da bi umolknil, vendar pesnik vztraja do smrti, ko omahne v duhovnikovo naročje. Režiral je Blaž Miklič; tekst je priredil Tone Rode. Pesnika je dovršeno podal Ivo Urbančič; Antikrist je bil inž. Tone Podržaj; duhovnik Janez Krajnik. Umetniško sceno je naredil g. Tone Oblak. Luči in zvok sta urejala Damijan Ahlin in Marko Štrubelj. Nastopajoče sta maskirali Danica in Veronika Malovrh. Lep program je oblikovala Irena Žužek. Ob koncu je mogočno zadonela himna »Oče, mati«, ki ponazarja cilje slovenskih domobrancev.

Spominska proslava V MENDOZI

je bila v nedeljo, 3. junija. Najprej so rojaki pred spominsko ploščo dvignili obe zastavi, argentinsko in slovensko. Domobranec Jože Nemanič je pred ploščo položil šopek rož. V dvorani je bila sv. maša, ki jo je daroval dušni pastir g. Jože Horn. Med mašo je pel Slovenski zbor, ki ga vodi Diego Bosquet. Akademijo si je zamislila gđc. Tončka Šmon; vodil je Jože Stirn. Zbor je zapel pesem Rož, Podjuna, Zila. Na odru je bil križ, ob njem so gorele svečke. Janez Bajda je recitiral Balantičevo »Nekje pokopališče je na hribu ...« Z glasbo sta ga spremljala David Bajda (kitara) in Juan Ignacio Molina (prečna flauta). Sorodniki pobitih domobrancev so pred križ položili rdeče nageljne. Vladko Žumer je prebral spominske besede; zbor je zapel Gallusovo »Ecce quomodo moritur

justus. Gizela Žumer je v španščini podala kratek pregled druge svetovne vojne in revolucije. Dekleta in fantje so recitirali Balantičevo: »Nekoč bo lepo ...« vsi skupaj so nato zapeli Marija Mati moja; duet pa je zaigral Bachianas brasileiras.

V BARILOCHAH so imeli spominsko proslavo v nedeljo, 10. junija.

Mrzel snežen dan je bil. Bariloški rojaki so se zbrali v kapelici Marije Pomočnice pri sv. maši, ki jo je daroval g. Branko Jan. Po maši se je nadaljevala spominska proslava v Stanu. Bivša domobranca Jože Reven in Božo Eiletz sta v spremstvu otrok v narodnih nošah položila venec pred spominsko ploščo. Spominski govor je imel Ciril Markež; prebral ga je Milan Marister ml. Govornik je poudaril, da moramo biti domobrancem hvaležni za njihov ponos in zvestobo ter zgled, ki so ga nam dali. Sledil je nastop otrok šole Jakoba Aljaža, ki so recitirali poeziji Toneta Kuntnerja: »Niso mrtvi« in »Ta luč«. Srednješolci tečaja Vojka Arka so podali misli »Mladina našim junakom-mučencem«, ki jih je napisal Stane Žužek. Ob koncu so vsi navzoči zapeli domobranksko himno: »Oče, mati ...«

V četrtek, 14. junija, je bil REDNI SESTANEK ZVEZE MATER IN ŽENA.

Vodila ga je predsednica ga. Pavlina Dobovšek. Posvečen je bil spominu naših domobrancev in vseh

protikomunističnih žrtev. Svoje spomine je napisala ga. Betka Vitrih, prebrala jih je ga. Irena Fajdiga.

ZSMŽ je pripravila 60 živilskih paketov za naše rojake.

RAST XXXVI se je pred svojim odhodom v Slovenijo POSLOVILA S PRIREDITVIJO v soboto, 16. junija.

Dr. Jure Rode je daroval sv. mašo za srečno pot v domovino starih staršev. Med sveto daritvijo so abiturienti in vsi navzoči prepevali ob spremljavi kitar.

V dvorani škofa Rožmana je bil kulturni program, ki ga je napovedovala Helena Rode. Pozdravila je ravnateljico srednješolskega tečaja prof. Nedo Vesel Dolenc, predsednico Zedinjene Slovenije gospo Alenko Jenko Godec, dr. Jureta Rodeta, profesorje, starše, dijake ter sorodnike. »Bratje naj držijo skupaj«, je bilo geslo prireditve. Marta Škulj je izbrala odlomke in besedilo iz povesti Martin Krpan in pesnitve Martín Fierro, ki so jih dijaki recitirali. Da so popestrili program so tudi zaplesali plese slovenske in argentinske folklore. Oblečeni v slovenske narodne noše je skupina predstavila venček gorenjskih plesov. Živahno so fantje zaplesali malambo; skupina deklet in fantov pa tango. Svoje vloge so odlično predstavili Erik Oblak kot Martin Krpan, Martin Uštar Martin Fierro; Dani Grohar kot klovn, Viki Selan je predstavila vilo, Martin Godec je bil sanjač. Na boben

pa je izredno živahno igral Luka Škulj. Dijake je nagovorila ravnateljica SSTRMB prof. Neda Vesel. Priporočila jim je hvaležnost do vseh, ki so jim omogočili potovanje in jih spomnila, da so potomci mučencev, ki leže v slovenski zemlji. V imenu staršev se je od petošolcev poslovila Veronika Žnidar Cuny. Želela jim je srečno pot in lep obisk domovine starih staršev. Po kulturnem programu se je razvil prijeten družabni večer. Starši petošolcev so poskrbeli za okusen prigrizek.

V ponedeljek, 18. junija, je bil **NA PRISTAVI KUHARSKI TEČAJ**, ki ga je vodila ga. Kristina Jerovšek. Priredila ga je ZSMŽ odsek Pristava.

REDNI SESTANEK ZSMŽ ODSEK SAN MARTIN je bil v četrtek, 21. junija. Vodila ga je ga. Polona Makek. Posvečen je bil vojnim žrtvam. Njim v spomin je govorila ga. Saša Hartman Golob.

PRAZNIK SLOVENSKE DRŽAVNOSTI V SLOVENSKI HIŠI. 25. junija je poteklo šestnajst let, odkar imamo Slovenci lastno državo. Za to priložnost pripravi Zedinjena Slovenija slovesno praznovanje, ki je bilo letos v soboto, 23. junija. Ob 7. uri zvečer je bila zahvalna sv. maša v cerkvi Marije Pomagaj. Daroval jo je delegat slovenskih dušnih pastirjev dr. Jure Rode. Somaševala sta gg. Franci Cukjati in Janez Cukjati. Med mašo je pel pevski zbor iz San Martina

Govorniki na dnevu državnosti: predsednica ZS ga. Alenka Godec, veleposlanik RS prof. Avguštin Vivod, slavnostni govornik pesnik Tone Rode. Foto: Marko Vombergar

pod vodstvom prof. Lučke Marinček Kastelic. Na orglah jih je spremljala ga. Anka Savelli Gaser. Na koncu smo vsi skupaj zapeli pesem: »Hvala večnemu Bogu«.

Po maši so veleposlanik RS prof. Avguštin Vivod, predsednica ZS ga. Alenka Jenko Godec in podpredsednica prof. Neda Vesel Dolenc položili slovenski šopek pred spomenik pobitim domobrancem. Praznovanje se je nadaljevalo v dvorani škofa Rožmana, ki jo je za to priložnost pripravil Andrej Golob. V dvorani so bile razstavljene slike naših umetnikov, ki jih je zbrala prof. Andrejka Dolinar Hrovat. Prireditve je vodil tajnik ZS Tone Mizerit. Dijaki SSTRMB so prinesli v dvorano argentinsko in slovensko zastavo; vsi zbrani gostje smo zapeli obe državni himni. Najprej je vse navzoče pozdravila predsednica ZS gospa Alenka Jenko Godec. Za tem je izrekel pozdravne besede veleposlanik RS

prof. Avguštin Vivod. Svoj pozdrav je poslal tudi predsednik slovenske vlade g. Janez Janša. Slavnostni govor je imel pesnik Tone Rode, ki se je v svojem razmišljanju spomnil razglasitve somostojne Republike Slovenije in podal smernice za prihodnost. Pri kulturnem programu je Slovenski pevski zbor iz San Martina pod vodstvom prof. Lučke Marinček Kastelic zapel sledeče pesmi: Kupice nalijmo; Ženka mi v goste gre; Slovenska dežela; Nazaj v planinski raj; Slovenska zemlja; Večernica.

Sledila je podelitev priznanj Zedinjene Slovenije osebam zaslužnim za slovensko skupnost. Letošnji nagrajenci so bili: ga. Marija Sedej Slabe, g. Lojze Rezelj, ga. Zdenka Virant Jan in msgr. dr. Jure Rode. Sledila je prijateljska večerja, ki so jo letos pripravili člani Slovenskega doma iz Carapachaya. Postregli so nam z okusno pripravljeno hrano. Najlepša hvala!

Ob 40-letnici smrti g. Janeza Kalana. Zadnja pot pokojnega dušnega pastirja iz Slomškovega doma na pokopališče Villegas v San Justu. Foto Ivan Makovec

malo za šalo...

V generalštab pokličejo vojaka – mornarja z namenom, da ga odlikujejo, ker je edini preživel brodomolom vojaške ladje.

"Vi ste torej edini mornar, ki je preživel brodomolom?"

"Da, gospod."

"Čestitam! Povejte, kako se vam je to posrečilo!"

"Zelo preprosto, gospod. Takrat sem bil na letnem dopustu."

+

"Ali radi plešete?"

"Zelo rad!" ji je odgovoril.

"Zakaj se pa potem ne naučite?"

+

"Ali si videl, kako lepo in dragoceno uro je imel moj odvetnik na sodišču?" je vprašal kriminalac prijatelja.

"Pokaži!"

+

"Kakšna je razlika med župnikom in policistom?"

"Župnik reče: Gospod z vami!"

"Policist pa reče: Gospod – z nami!"

+

"Marjan, ti si reditelj. Povej mi, zakaj je globus tako prašen?"

"Verjetno ste šli s prstom preko Sahare!"

+

"Nemogoč si! Da imaš vedenje manj primerno! To je nezaslišano!" se jezi mama. "Zgledovati bi se moral po očetu, ki so ga zaradi lepega vedenja predčasno spustili iz zapora!"

+

"Če dobro premislimo, se morate ženske za marsikaj zahvaliti živalim."

"Kako neki?"

"Nerc* daje svoj kožuž za vaše krzno, krokodil svojo kožo za vaše torbice, kača za vaše čevlje in nazadnje se vedno najde osel, ki vse to plača."

* Kuni podobna, ob vodah živeča žival, ki daje dragoceno krzno

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

- Slovenska tranzicija se je začela tam, kjer bo končala.
- Politiki ne bi smeli spreminjati sveta, dokler se ne bi sami spremenili.
- Pri nas je poprečna starost spomenikov manj kot petdeset let.
- Pozabljenost je lastnost ljudi, ki vedo preveč.
- Pri nas dejstva največkrat niso dokazljiva.
- LDS ni zmagala na volitvah – ljudje ne marajo najboljših.
- Obračajo se po vetru, dokler jih ne bo odnesel vihar.
- Ideološki apartheid je nekaj najbolj zavrženega.
- Kdor je na hitro obogatel, je tudi hitro kradel.
- V vojni največkrat umirajo napačni.
- Opozicija vedno pozna boljše rešitve kot vlada, ampak samo dokler je v opoziciji.
- Slovenija je vedno nihala od vzhoda na zahod in nazaj.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVija - Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo
Direktor: mons. dr. Jure Rode - **Urednik:** arh. Jure Vombergar -
Članica uredniškega odbora: Metka Mizerit - **Tehnični urednik:** Stane Snoj - **Oblikovanje in prelom:** Rozka Snoj - Ramón L. Falcón
 4158, C1407GSR Buenos Aires, Argentina - Tel: +54-11-4636-0841 -
 Fax: +54-11-4636-2421 - E-mail: dusno_pastirstvo@ciudad.com.ar -
 Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877 - **Tisk:** Talleres Gráficos
 VILKO S.R.L. - California 2750 C1289ABJ Buenos Aires, Argentina - Tel:
 +54-11-4301-5040 - E-mail: info@vilko.com.ar

POVERJENIKI: ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón
 4158, Buenos Aires. - **ZDA:** Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair
 Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA - **ITALIJA:** Trst: Marijina družba, Via Risorta
 3, Trieste, Italia - **Gorica:** Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. - **AVSTRIJA:**
 Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA: ARGENTINA: po raznašalcih: \$75; po pošti: \$95 - BARILOCHE:
 \$85 - OBMEJNE DRŽAVE: 90 dol; brez Stezic: 65 dol - AMERIKA: 110 dol; brez
 Stezic: 75 dol - EVROPA: €100; brez Stezic: €70 - OSTALE DRŽAVE: 120 dol; brez
 Stezic: 80 dol - Pošiljanje po več izvodov skupaj zniža poštno stroške - **Denarna**
nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: Jorge Rode, Ramón L. Falcón 4158
- C1407GSR Buenos Aires, Argentina

Verska strpnost in skupno dobro

- Charles J. Chaput OFM -

Prevedel Marko Kremžar 193

Življenje Presvete Trojice, dano

v delež človeku - Tomáš Špidlík 198

Nameni Apostolata molitve 200

Junijska meditacija -

Matija Ogrin 202

Sveta Monika, mati in vdova -

Silvester Čuk 204

Vprašujete - odgovarjamo -

Lojze Kukovica 205

Umrli je nadškof dr. Alojzij Šuštar

- Iz Oznani in RKC.si 206

Mladika - Literarni natečaj 2007 .. 209

Zakaj življenje? - Peter Krečič 210

Slovenska domovinska zavest na

gnilih koreninah - Mira Cencič 211

O postopku za Plečnikovo

beatifikacijo - dr. Andrej Saje 212

Vickina molitev - Iz revije Glasnik

Kraljice Miru 212

Svetlobni sij v obliki človeškega

zarodka - Kath. net in Zenit 214

Polje, kdo bo tebe ljubil...

- Ernest Hirschegger 214

Leto brez sonca - Marko Kremžar .. 216

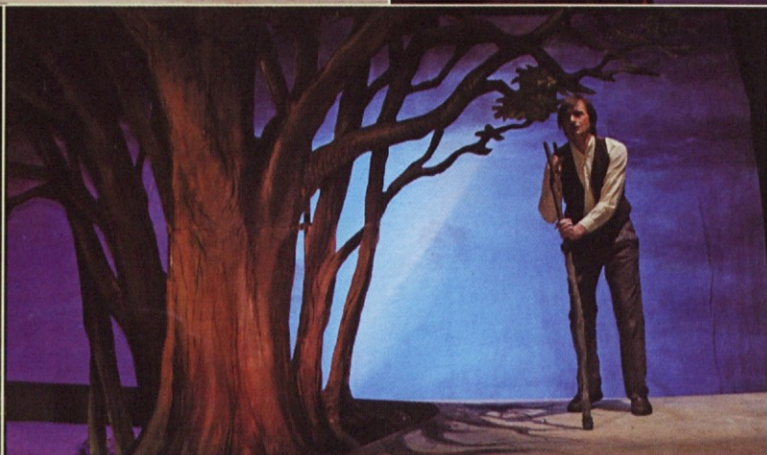
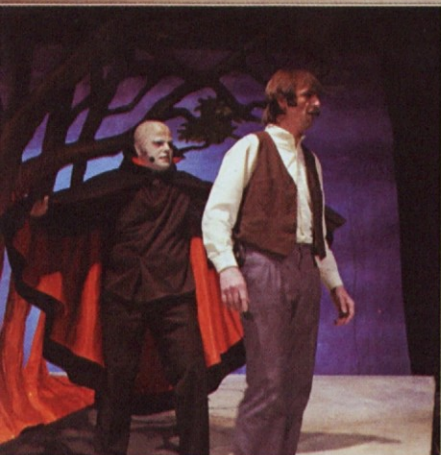
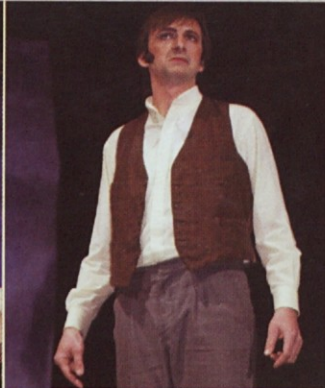
Duhovno življenje je objavilo -

Jure Vombergar 218

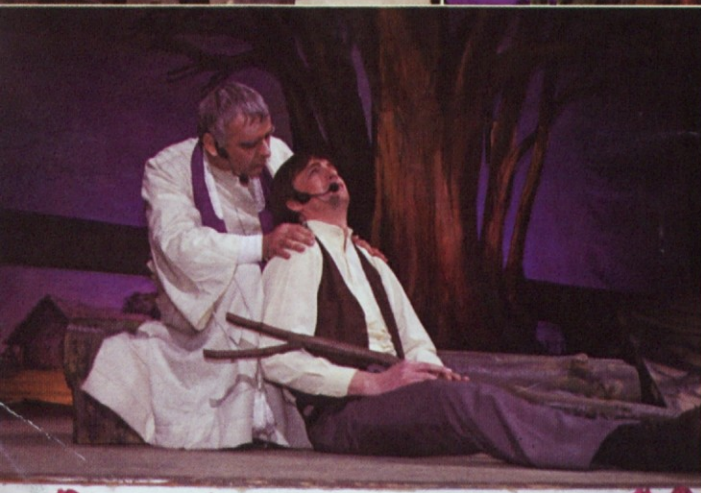
Iz naše kronike - Metka Mizerit 220

**Proslava na čast žrtvam komunistične
revolucije v Buenos Airesu**
Sveta maša v cerkvi Marije Pomagaj z
nagovorom delegata mons. dr. Jureta Rodeta
in petjem MPZ San Justo pod vodstvom prof.
Andrejke Selan Vombergar.
Trobentač Franci Žnidar
Spominski govor prof. Metka Mizerit
Foto Marko Vombergar

Odrski prikaz MOST SVOBODE (napisal
Lojze Novak) v Dvorani škofa Rožmana
Pesnik: Ivo Urbančič, Antikrist: Tone
Podržaj, duhovnik: Janez Krajnik. Režija:
Blaž Miklič, scena: Tone Oblak
Foto: Marko Vombegar

Correo
Aéreo
S/N 7 Bx. As.
FRANQUEO PAGADO
Concesión Nº 6395
TARIFA REDUCIDA
Concesión Nº 2560

La Vida Espiritual Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovena. Director: Mons. dr. Jorge Rode
Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 90-877
Impresión: Talleres Gráficos VILKO S.R.L. - California 2750 - C1289ABJ Buenos Aires - Argentina